

Brabant Bouwt

Het Brabants Voorstel voor versnelling

BO Leefomgeving juni 2025

Brabant bouwt.

Met ambitie, met oog voor de toekomst – en vooral: samen.

Voorwoord

Brabant bouwt. Aan woningen, aan bereikbaarheid, aan brede welvaart. Met het voorstel Brabant Bouwt! doen wij – de provincie Noord-Brabant en de stedelijke regio's – een krachtig bod aan het Rijk om samen de woningbouw te versnellen en onze mobiliteitssystemen toekomstbestendig te maken. Want Brabant groeit, en die groei vraagt om visie, samenwerking en daadkracht.

Wij bouwen aan een prachtig mozaïek: sterke steden met dynamische Spoorzones, vitale dorpen die goed bereikbaar zijn, en een landschap dat uitnodigt tot leven, werken en ontspannen. In dit voorstel nemen wij onze verantwoordelijkheid voor de nationale woningbouwopgave. Niet alleen omdat het nodig is, maar omdat we geloven in een Brabant waar iedereen kan meedoen en profiteren van vooruitgang.

Samenwerking staat centraal. Binnen steden, tussen regio's, en met het Rijk. Alleen zo kunnen we de opgaven van vandaag en morgen aan. We zetten vol in op twaalf stedelijke gebiedsontwikkelingen, verspreid over de hele provincie. Van plannen die de leefbaarheid in de dorpen versterken, slimme transformaties in onze middelgrote steden naar een enorme schaa sprong in onze grootste steden; overal bereiden we Brabant voor op de toekomst. Met ruimte voor wonen én werken, met aandacht voor groen, klimaatadaptatie en voorzieningen die passen bij de plek.

Mobiliteit is daarbij onmisbaar. Onze steden moeten ook in de toekomst goed bereikbaar blijven – met de fiets, de trein en de bus. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat ook de automobilist niet vastloopt in steeds drukker verkeer. Want bereikbaarheid is de ruggengraat van een leefbare en economisch sterke provincie.

Wat ons drijft, is brede welvaart voor alle Brabanders. Onze gebiedsontwikkelingen zijn zo gespreid dat bijna iedere inwoner in het verzorgingsgebied van een van deze steden woont. Zo zorgen we ervoor dat iedereen meeprofiteert van de stappen die we zetten. **Brabant bouwt. Met ambitie, met oog voor de toekomst – en vooral: samen.**

Wilma Dirken

Gedeputeerde Ruimte en Wonen, Provincie Noord-Brabant

Stijn Smeulders

Gedeputeerde Stedelijke Ontwikkeling en Mobiliteit, Provincie Noord-Brabant

Bas van der Pol

Wethouder Tilburg, Stedelijke ontwikkeling, economie en omgevingskwaliteit, en Voorzitter NOVEX Stedelijk Brabant

**METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN**

SRBT

RNOB

Provincie Noord-Brabant

Aprom

Managementsamenvatting

Aanleiding en doel

Brabant staat voor een grote ruimtelijke uitdaging. Tot 2030 moeten er ruim 130.000 woningen worden gerealiseerd, met een jaarlijkse ambitie van minimaal 14.000 woningen. De provincie draagt daarmee substantieel bij aan de nationale doelstelling van 100.000 woningen per jaar. Tegelijkertijd vraagt de transitie naar een duurzame, gezonde en bereikbare leefomgeving om slimme keuzes in ruimtegebruik. We willen duurzame verstedelijking om voor langere termijn de provincie toegankelijk en leefbaar te houden én als tweede motor van Nederland onze rol pakken als onderdeel van het stedelijk netwerk van Nederland. De Brabantse gemeenten en regio's staan klaar om invulling te geven aan de realisatie en versnelling tot en met 2030 én de periode daarna. Provincie en gemeenten investeren aanzienlijk in nieuwe woningbouwlocaties en daarvoor benodigde mobiliteitsmaatregelen. Financiële afspraken met het Rijk over de bekostiging van de publieke tekorten op de woningbouwlocaties en mobiliteitsmaatregelen zijn essentieel om de woningbouw verder te versnellen en Brabant met mobiliteitsinterventies in beweging te houden.

Context Verstedelijkingsstrategie NOVEX Stedelijk Brabant

De ruimtelijke koers van de verstedelijkingsopgave in Brabant is vastgelegd in de Verstedelijkingsstrategie (2022), het Ontwikkelperspectief (2023) en de Uitvoeringsagenda (2024). Brabant is goed verbonden met het stedelijk netwerk van zowel Nederland als Vlaanderen en is de tweede economische motor van Nederland. De gezamenlijke strategie is gebaseerd op vijf ontwikkelprincipes: bouwen op basis van het bodem- en watersysteem, het laten meegroeien van landschap en natuur, het versterken van bestaande steden en dorpen, het realiseren van een mobiliteitstransitie op maat en het ontwikkelen van kwalitatieve werkgebieden als fundament voor een circulaire economie. Deze principes vormen de basis voor een duurzame en toekomstbestendige groei van de provincie.

We kiezen voor een schaa sprong van de verstedelijking in de Brabantse stedenrij. Die schaa sprong is al deels ingezet in de grote centrumsteden en wordt doorgezet in het omliggende stedelijk gebied en de middelgrote steden van Brabant. We zetten we in op nieuwe grootschalige woningbouwgebieden in Helmond, Oss en Roosendaal.

Het voorstel; Brabant Bouwt

Het Brabants Voorstel is een integrale aanpak waarin woningbouw, mobiliteit en gebiedsontwikkeling in samenhang worden versneld. Het voorstel is een gezamenlijke werkagenda van provincie, gemeenten, waterschappen en de vier stedelijke regio's, gebaseerd op het Ontwikkelperspectief van NOVEX Stedelijk Brabant, de Uitvoeringsagenda en de Woondeals. Het bevat concrete woningbouw- en mobiliteitsprojecten die tot en met 2030 (hink) en daarna (stap, sprong) versneld kunnen worden gerealiseerd. De kracht van Brabant ligt in het mozaïek van grootschalige stedelijke ontwikkelingen én het versterken van kleinere kernen. Deze combinatie draagt bij aan de kwaliteit van wonen en leven in de hele provincie.

De woningbouwprojecten die in het Brabants Voorstel zijn opgenomen, dragen in samenhang bij aan de schaa sprong voor de woningbouwontwikkeling en aan de mobiliteitstransitie.

Essentie

Het Brabants Voorstel zet in op een kwalitatieve schaa sprong verstedelijking, met een slimme mix van grootschalige woningbouw in stedelijke gebieden en versterking van dorpen op de juiste plek bijvoorbeeld op basis ons water en bodemsysteem. Daarnaast zetten we in op gerichte investeringen in bereikbaarheid en de mobiliteitstransitie. De geselecteerde locaties zijn realistisch, regionaal afgestemd en sluiten aan op de NOVEX-uitvoeringsagenda. Door woningbouw te koppelen aan mobiliteitsmaatregelen zoals BRT-corridors (Bus Rapid Transit) en doorfietsroutes, draagt het voorstel bij aan een leefbaar, verbonden en toekomstbestendig Brabant. De kleinschalige projecten in dorpen worden ondersteund via de Dorpenstrategie en een breed pakket aan versnellingstools.

Ambities waarmaken

Om deze ambities waar te maken, is een stevige financiële impuls nodig. De mobiliteitsmaatregelen sluiten aan op de Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's) en worden samen met de stedelijke regio's en het Rijk verder uitgewerkt. Provincie en gemeenten investeren fors in woningbouw en mobiliteit, maar vragen ook om cofinanciering van het Rijk. De gevraagde bijdrage is essentieel om publieke tekorten op woningbouwlocaties te dekken en noodzakelijke mobiliteitsmaatregelen te realiseren.

De provincie ondersteunt daarnaast de versnelling van woningbouw met een breed instrumentarium: van subsidies voor gemeentelijke capaciteit en leningen voor woningcorporaties, tot ondersteuning van flexwoningen, collectieve woonvormen en het stimuleren van efficiënte planprocessen.

Nu doorpakken!

Het Brabants Voorstel biedt een stevige basis voor langjarige afspraken met het Rijk en vormt een kapstok voor een toekomstbestendig Brabant. De focus ligt op het realiseren en versnellen van de woningbouw tot en met 2030. De voorgestelde ontwikkelingen vragen nadere uitwerking. De woningbouw- en mobiliteitsprojecten worden – zowel inhoudelijk als financieel – tot én na het BO Leefomgeving in juni 2025, in de zomer van 2025 verder uitgewerkt tot aanvragen voor Rijksregelingen door gemeenten en provincie, in afstemming met het Rijk. Met dit voorstel tonen Brabant, de stedelijke regio's en gemeenten zich een daadkrachtige partner voor het Rijk in de nationale woningbouwopgave. Nu samen doorpakken!

1. Inleiding

Aanleiding

In Nederland en ook in Brabant is een grote behoefte aan extra woningen en ruimte voor bedrijvigheid. Tegelijkertijd liggen er grote opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie, slimme mobiliteit, biodiversiteit, gezondheid en circulaire economie, die ook ruimte vragen. Om deze complexe ruimtelijke puzzel in goede banen te leiden, is er de afgelopen jaren door het Rijk, de provincie, de stedelijke regio's en de gemeenten intensief samengewerkt aan de ruimtelijke ontwikkeling van Brabant. Dit heeft onder meer geleid tot vier Woondeals (2023), een Verstedelijkingsstrategie (2022), een Ontwikkelperspectief (2023) en een Uitvoeringsagenda (2024).

De regering heeft in het Regeerprogramma (2024) de doelstelling opgenomen om in Nederland de komende jaren 100.000 woningen per jaar te bouwen. Brabant draagt daar graag een substantieel deel aan bij, wetende dat dit een versnelling van de woningbouw vraagt ten opzichte van de huidige plannen. De afgelopen tijd hebben provincie en de vier stedelijke regio's (Brabant-West, Breda – Tilburg, 's-Hertogenbosch en Zuidoost-Brabant) geïnventariseerd wat zij extra kunnen doen en dit opgenomen in dit Brabants Voorstel.

Voor de versnelling van de woningbouw in Brabant zijn financiële middelen nodig. De gemeenten en de provincie zijn bereid daarin te investeren. Maar om de ambitie waar te kunnen maken, is ook een bijdrage van het Rijk nodig. De regering stelt € 5 miljard ter beschikking voor de bouw van woningen en nog eens € 2,5 miljard voor infrastructuur en mobiliteitsmaatregelen voor het ontsluiten van (nieuwe) woningbouwlocaties. In dit Brabants Voorstel is opgenomen welke bijdrage vanuit deze budgetten nodig is en waarvoor.

Wat is het Brabant Voorstel?

Het Brabants Voorstel is een integraal samenhangend kopverhaal voor de versnelling van de woningbouw en schaa sprong stedelijk netwerk Brabant op basis van het gezamenlijke ontwikkelperspectief NOVEX Stedelijk Brabant, met:

- een substantiële bijdrage aan de nationale woningbouwopgave;
- synergie en samenhang in woningbouw en mobiliteitsmaatregelen;
- een voorstel voor de benodigde inzet van financiële middelen uit beschikbare regelingen.

Het Brabants Voorstel is een werkagenda met de woningbouw, gebiedsontwikkeling en mobiliteitsprojecten die Rijk, provincie en gemeenten met elkaar (versneld) kunnen realiseren in de periode tot en met 2030 (hink) en de periode na 2030 (stap, sprong). Het geeft daarmee mede invulling aan de afspraak uit de uitvoeringsagenda NOVEX Stedelijk Brabant om te komen tot een integraal ontwikkelpad voor elke stedelijke regio voor de lange termijn programmering van wonen en werken (2040, met een doorkijk naar 2050) in relatie tot investeringen ten behoeve van duurzame energievoorziening, drinkwatervoorziening, groen, bereikbaarheid en mobiliteitstransitie (Regionale Investeringsagenda).

Kleinere woningbouwprojecten (minder dan 200 woningen) en projecten zonder publiek tekort maken geen onderdeel uit van het Brabants Voorstel, maar dragen uiteraard óók bij aan de woningbouwproductie en –versnelling in Noord-Brabant

Uitwerking Brabant Voorstel

Voor alle woningbouwlocaties en mobiliteitsprojecten die nu zijn opgenomen in het Brabants Voorstel geldt dat deze door de betreffende gemeenten in samenwerking met de provincie en in afstemming met het Rijk de komende periode worden opgewerkt tot aanvragen voor de relevante regelingen die in de loop van deze zomer door het Rijk opengesteld worden. De opgenomen informatie is niet definitief en wordt zodoende verder op- en uitwerkt. Tevens kunnen nieuwe proposities worden toegevoegd aan het Brabants Voorstel mits deze wenselijk en realistisch zijn (zie paragraaf 3.2) en uiterlijk in 2030 starten met de uitvoering.

Momenteel loopt ook de herijking woondeals. De afspraken die tussen Rijk provincie en gemeenten zijn gemaakt in het kader van de (herijking) woondeals zijn leidend wat betreft het aantal te bouwen woningen en de programmering hiervan. Daarnaast dienen alle woningbouwlocaties herkenbaar te zijn vanuit de uitvoeringsagenda

NOVEX Stedelijk Brabant. Aangezien de meeste plannen nog geconcretiseerd moeten worden zijn ze nog niet behandeld conform de omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant.

Samenwerkingsverbanden

Het Rijk heeft 16 gebieden aangewezen waar zoveel veranderopgaven samenkomen, dat partijen gebiedsgericht samen moeten werken om deze effectief aan te pakken. Twee van deze zogenoemde **NOVEX-gebieden** liggen in Brabant, te weten Stedelijk Brabant en De Peel. In het kader van de woningbouwopgave is met name NOVEX-gebied Stedelijk Brabant relevant. Dit gebied omvat twee zogenoemde grootschalige woningbouwgebieden, namelijk Eindhoven en de Brabantse Stedenrij (Breda, Tilburg en 's-Hertogenbosch)¹. Binnen Eindhoven gaat het op de grootschalige woningbouwlocaties Knoop XL en Ontwikkel-as Zuidwest. In Breda om CrossMark/'t Zoet, in Tilburg het Kenniskwartier en in Den Bosch om de Spoorzone. In het NOVEX-verband Stedelijk Brabant hebben Rijk, provincie, waterschappen en stedelijke regio's samen het Ontwikkelperspectief en de Uitvoeringsagenda ontwikkeld. Het Ontwikkelperspectief verwoordt de beoogde ruimtelijke ontwikkeling tot 2040, in de Uitvoeringsagenda zijn de eerste uitvoeringsafspraken opgenomen.

De provincie heeft met het ruimtelijk voorstel in beeld gebracht welke ruimtelijke keuzes er nodig zijn voor een duurzaam, leefbaar en welvarend Brabant in 2050. Brabant staat voor flinke uitdagingen, die allemaal vragen om ruimte. En die ruimte is beperkt. In het ruimtelijk voorstel heeft de provincie in samenspraak met partners de opgaven in kaart gebracht voor de leefomgeving tot en met 2050. Samen met partners is de Brabantse ruimtelijke kaart ingevuld, samen met de Rijksoverheid, gemeenten, waterschappen en regionale samenwerkings-verbanden Het ontwikkelperspectief van NOVEX Stedelijk Brabant geeft invulling aan de pijler leefbare steden en dorpen in het ruimtelijk voorstel. Rijk en provincie werken dit momenteel in de Nota Ruimte verder uit in een ruimtelijk arrangement.

Daarnaast zijn tussen het Rijk en de stedelijke regio's de Woondeals gesloten. In die Woondeals zijn per gemeente afspraken gemaakt over de te bouwen woningen in de periode 2022 – 2030, die opgeteld resulteren in 130.600 nieuwe woningen. Met de Woondeals is een belangrijke eerste stap gezet in de uitvoering van het Ontwikkelperspectief voor de periode tot en met 2030. Deze woondeals worden momenteel – in het voorjaar van 2025 – geactualiseerd.

Opbouw Brabant Voorstel

In hoofdstuk 2 is het vertrekpunt en de context van de woningbouwafspraken voor het Brabants Voorstel beschreven: de ruimtelijke ontwikkeling van Brabant gebaseerd op de Verstedelijkingsstrategie, het Ontwikkelperspectief en de Uitvoeringsagenda. Elke stedelijke regio heeft op basis hiervan haar eigen regionale ontwikkelperspectief/strategie uitgewerkt.

Hoofdstuk 3 bevat de voorstellen voor de versnelling van de woningbouw in Brabant. Dit is de kern van het Brabants Voorstel samengevat in kaarten en tabellen. Vanwege de soms vertrouwelijke aard van de informatie komt bij het Brabants Voorstel een aparte bijlage met projectfiches, waarin de projecten die onderdeel uitmaken van het Brabants Voorstel meer in detail zijn beschreven. Hierin zijn naast de onrendabele toppen ook essentiële randvoorwaarden in beeld gebracht op gebied van stikstof, netcongestie, externe veiligheid en de investeringscapaciteit van woningcorporaties die een rol spelen in de realisatie van de woningbouw op deze locaties. De fiches worden verder uitgewerkt in de zomer 2025.

¹ In het Verstedelijkingsakkoord Stedelijk Gebied Eindhoven is afgesproken dat Helmond-Centrum+ ook een grootschalige verstedelijkingslocatie wordt.

An aerial photograph of a park area. In the foreground, a large, dense row of trees with vibrant orange and yellow autumn foliage stretches across the frame. To the left of these trees is a calm body of water, possibly a lake or a wide river. In the background, a multi-lane highway with several vehicles is visible, curving through a landscape of green fields and more trees. The sky is not clearly visible, suggesting an overcast day. The overall scene depicts a well-maintained urban park space.

2. Ruimtelijke ontwikkeling van Brabant

Verstedelijkingsstrategie, Ontwikkelperspectief en Uitvoeringsagenda

De beleidsmatige context voor de verstedelijkingsopgave in Brabant is tussen rijk en regio vastgelegd in de Verstedelijkingsstrategie (2022), het Ontwikkelperspectief (2023) en de Uitvoeringsagenda (2024).

De Verstedelijkingsstrategie is het overkoepelende plan dat de brede visie en doelen voor de lange termijn schetst. Het richt zich op de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en de manier waarop Brabant moet groeien en transformeren. Deze strategie houdt rekening met nationale en regionale trends en uitdagingen, zoals vergrijzing, klimaatverandering en economische ontwikkelingen.

Het Ontwikkelperspectief vertaalt de brede visie van de Verstedelijkingsstrategie naar concretere plannen en richtlijnen. Het biedt een kader voor de ruimtelijke ordening en wijst prioritaire gebieden aan waar ontwikkelingen moeten plaatsvinden. Hierbij wordt gekeken naar de specifieke kenmerken en kwaliteiten van Brabant, zoals de balans tussen stedelijke groei en het behoud van landelijk gebied.

De Uitvoeringsagenda richt zich op de daadwerkelijke implementatie van de plannen en projecten die in de Verstedelijkingsstrategie en het Ontwikkelperspectief zijn uitgestippeld. Dit document bevat meer gedetailleerde acties, tijdlijnen en financieringsschema's voor de verschillende projecten en initiatieven die bijdragen aan de ruimtelijke ontwikkeling in de provincie.

Zowel de Verstedelijkingsstrategie, het Ontwikkelperspectief als de Uitvoeringsagenda 2024 zijn gezamenlijke producten van Rijk en regio en zijn door beiden bestuurlijk vastgesteld. In lijn met deze instrumenten zijn op regionale schaal in de vier stedelijke regio's ook ontwikkelstrategieën vastgesteld.

Vijf ontwikkelprincipes

Stedelijk Brabant is een samenhangend stedelijk netwerk, bestaande uit vier stedelijke regio's met centrumsteden, middelgrote steden en dorpen. Het is het tweede grote verstedelijkte gebied van Nederland, met aanzienlijke bouw-, transformatie- en herstructureringsopgaven. De nabijheid en verwevenheid met het omliggende landelijke gebied vormen een belangrijke kwaliteit. De ruimtelijke ontwikkeling richt zich dan ook op verstedelijking en het versterken van het landschap en de verbindingen tussen landschap en steden.

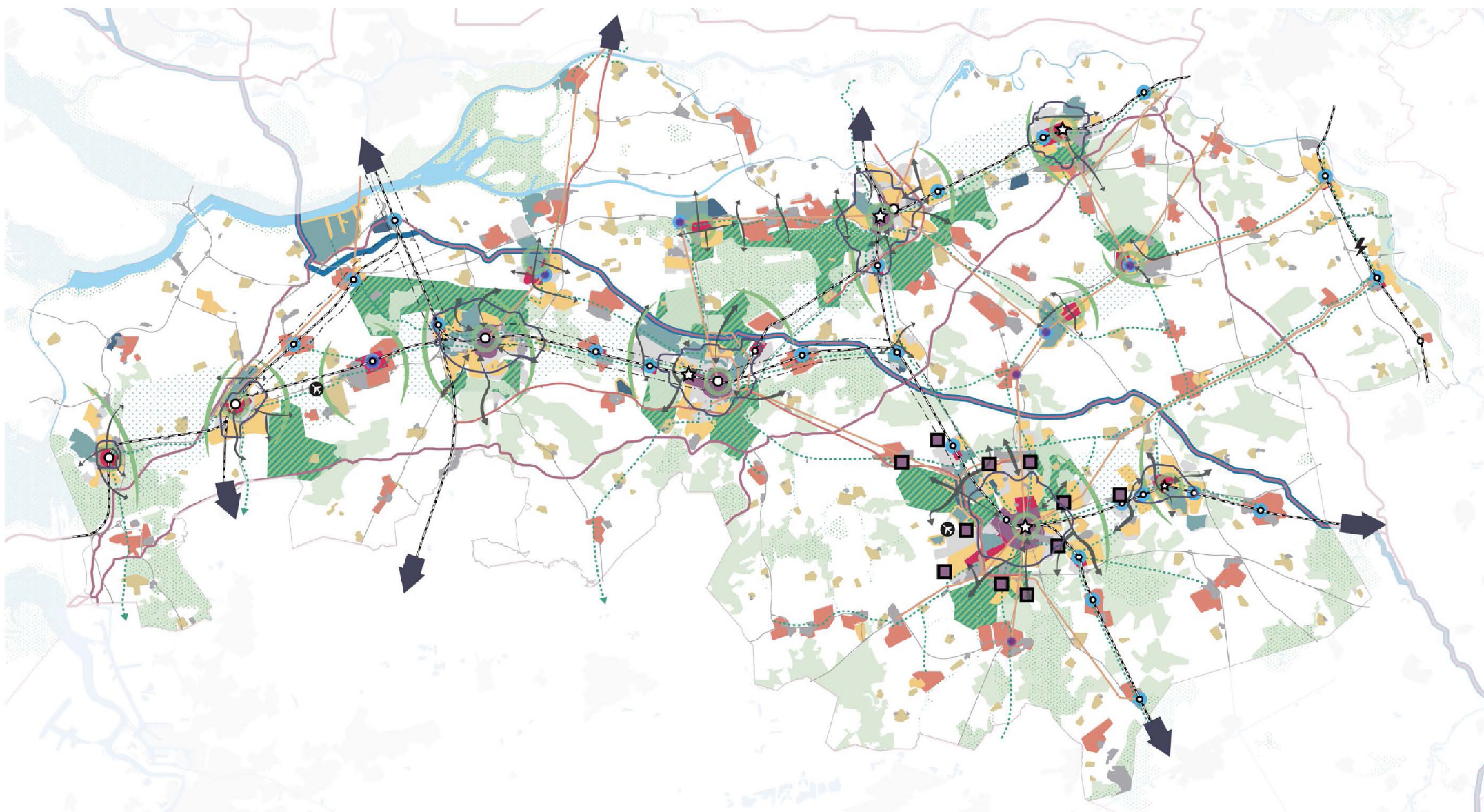
De schaa sprong van verstedelijking in de Brabantse stedenrij is al begonnen in de **spoorzones** van de centrumsteden (Eindhoven, Helmond, Breda, Tilburg en 's-Hertogenbosch). Deze ontwikkeling zet zich verder door in de Brabantse stedenrij: het omliggende stedelijke gebied met de middelgrote steden en dorpen van Brabant. Daarnaast blijven ook uitleglocaties noodzakelijk, als onderdeel van een bredere strategie gericht op de verduurzaming van het stedelijk gebied. Daarbij wordt gericht op **locaties die vanuit een duurzaam bodem- watersysteem, het landschap, de energietransitie en bereikbaarheid goed te realiseren zijn**. Er blijft behoefte aan ruimte voor energie, defensie en bedrijven, onder andere voor de transformatie naar een circulaire economie. Vanwege de schaarste aan ruimte richt Brabant zich op het verdichten, vergroenen en verduurzamen van bedrijventerreinen en op het clusteren en specialiseren van bestaande locaties.

Voor een goed functionerend stedelijk netwerk is de kwaliteit van het landschap en de dorpen essentieel. Vandaar de keuze om het Brabantse landschap en de verbindingen tussen landschap en steden ook te versterken. **Dit betekent investeringen in groen-blauwe kwaliteit en het Brabantse natuurnetwerk, in leefbare en vitale dorpen en in een beter OV- en fietspadennetwerk.**

De ruimtelijke ontwikkeling van Brabant vindt plaats langs de lijnen van de vijf ontwikkelprincipes:

1. Bodem en watersysteem als basis voor de verstedelijking;
2. Landschap en natuur groeien mee met verstedelijking;
3. Nieuwe woningen versterken bestaande stad en dorp;
4. Mobiliteitstransitie maatwerk voor stad en dorp;
5. Kwalitatieve werkgebieden als randvoorwaarde voor een circulaire economie.

Deze ontwikkelprincipes zijn uitgewerkt in het Ontwikkelperspectief en zijn vertrekpunt voor de proposities in het Brabants Voorstel.

Figuur 1: Integrale kaart van alle ontwikkelprincipes (bron: Ontwikkelperspectief 2023)

3. Versnelling woningbouw in Brabant

In dit hoofdstuk is de kern van het versnellingsvoorstel opgenomen. In paragraaf 3.2 is de essentie van het Brabants Voorstel opgenomen en in de paragrafen 3.3 tot en met 3.6 zijn de gebiedsontwikkelingen en mobiliteitsprojecten die onderdeel zijn van het Brabants Voorstel per stedelijke regio verder uitgewerkt en toegelicht in kaartbeelden en een samenvattende tabel met de woningbouwaantallen, mobiliteitsmaatregelen en gevraagde Rijksbijdrage.

Bouwtempo moet omhoog

In heel Brabant moeten er meer dan 130.000 woningen bij worden gebouwd tot 2030. Brabant laat nationaal goede bouwcijfers zien en wil met een verhoging van het bouwtempo naar in ieder geval 14.000 woningen per jaar bijdragen aan de nationale doelstelling om jaarlijks 100.000 woningen te bouwen.

Verwacht wordt dat dit jaar (2025) zo'n 12.500 woningen aan de voorraad worden toegevoegd, net iets boven de gemiddelde groei over de afgelopen 5 jaren (+12.200). Ook over een langere periode gemeten kent onze provincie een bovengemiddelde groei van de woningvoorraad. Brabant heeft samen met Flevoland en Noord- en Zuid-Holland de laatste 2 jaar (2023 en 2024) naar verhouding de hoogste voorraadgroei vergeleken met andere provincies: een toename van 2% (zo'n 23.500 woningen) in 2 jaar tijd, bijna 12.000 gemiddeld per jaar. Voor Nederland als geheel lag de groei in die periode op 1,8%: ruim 149.000 woningen. Gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) laten zien dat de Brabantse voorraad vanaf 2012 tot en met 2024 gegroeid is met 14,4%.

Dit is niet genoeg: het bouwtempo moet omhoog om de bestaande woningtekorten in Brabant terug te dringen én de sterke groei van het aantal huishoudens en economie. Brabant is de tweede economische motor van Nederland, met de Brainport als kartrekker.

Legenda Brabants Voorstel

- Woningbouwprojecten (deels grootschalig)
- Woningbouwprojecten (niet grootschalig)
- Bijdrage aan mobiliteitstransitie
- Maatregelen autoluw
- Maatregelen langzaamverkeer
- Maatregelen knooppunt/ hub
- Maatregelen HOV/ spoor
- **A** Snelfietsroutes SRSH
- **B** BRT Oss - Eindhoven
- **C** HOV Tilburg - Waalwijk - 's-Hertogenbosch
- **D** BRT Breda - Gorinchem - Utrecht (geen propositie)

Stedelijke regio West-Brabant

1. Bergen op Zoom
2. Roosendaal
3. Zevenbergen

Stedelijke regio Breda-Tilburg

4. Etten-Leur
5. Breda
6. Oosterhout
7. Rijen
8. Tilburg
9. Oostflank
10. Waalwijk
11. Werkendam-Noord
12. Vlijmen
13. Donken/ Hilvaerenbeek
14. Breda Prisenbeek
15. Teteringen

Stedelijke regio 's-Hertogenbosch

16. 's-Hertogenbosch
17. Oss
18. Boxtel
19. Veghel
20. Uden
21. Vught
22. Cuijk
23. Boxmeer

Stedelijke regio Zuidoost-Brabant

24. Oirschot
25. Best
26. Eindhoven
27. Laarbeek
28. Helmond
29. Deurne
30. Gemert
31. Asten
32. Veldhoven

Brabants Voorstel: proposities voor versnellen en extra verstedelijking overwegend langs spoor- en HOV-corridors

De essentie van het Brabants Voorstel

Brabant staat klaar om te versnellen op woningbouwproductie én op kwaliteit. Bouwen op plekken die toekomstbestendig zijn. De kracht van Brabant zit in het mozaïek en diversiteit van regionaal en stedelijk wonen. Stad en land versterkt elkaar. Sterk verbonden met het stedelijk netwerk van Nederland, Vlaanderen en Duitsland. Brabant is niet voor niets de tweede economische motor van Nederland. Tegelijkertijd is de kwaliteit van leven groot. Brabant heeft zich de afgelopen decennia steeds meer ontwikkeld in een diverse, creatieve, hightech en bruisende provincie.

Kenmerkend voor stedelijk Brabant is de nabijheid en de functionele verwevenheid met het omliggende landelijke gebied. Dit landelijk gebied van Brabant kent een mozaïek aan landschappen en verscheidene dorps-landelijke gemeenten. Tegelijkertijd zijn andere delen van Brabant meer stedelijk, met stadsregio's (de centrumsteden met de daaraan vastgegroeide suburbane kernen), middelgrote steden en regionale bedrijventerreinen. Die vullen elkaar aan, versterken elkaar en zijn steeds meer met elkaar verbonden. Brabant heeft met het Rijk een sterke verstedelijkingsstrategie; een langetermijnperspectief voor een duurzame ontwikkeling van het stedelijk netwerk in de provincie Noord-Brabant. Het stedelijk netwerk heeft een kwalitatieve schaa sprong nodig. We maken het mozaïek van Brabant rijker door in te zetten op de goede mix van grootschalige woningbouwlocaties langs spoorknopen, het verbeteren van de leefbaarheid in na oorlogse wijken, versterken van de middelgrote steden en ze verbinden met het stedelijk netwerk van Nederland met snelle busverbindingen (BRT) én het versterken van de leefbaarheid en terugdringen van het woningtekort in dorpskernen.

“Brabant bouwt” is een voorstel van de Brabantse partijen om samen met het Rijk de gezamenlijke uitvoeringsagenda NOVEX uit te breiden. Met de ‘hink, stap, sprong’ brengen we de locaties in beeld die we tot en met 2030 (hink) kunnen realiseren en versnellen. De gebiedsontwikkelingen die (deels) na 2030 worden gerealiseerd zijn de stap en sprong: de kapstok voor afspraken op de langere termijn. We bieden een overzicht aan van locaties waarmee we nu kwalitatief en kwantitatief willen versnellen. Passend bij de eerder genoemde ambities: woningbouw zoveel mogelijk in de spoorzones; kwaliteitsverbetering van bestaand stedelijk gebied en bijdragen aan de mobiliteitstransitie. Elke woning die we in Brabant versnellen draagt zo bij aan de kwalitatieve schaa sprong zoals we dat met elkaar hebben afgesproken in de verstedelijkingsstrategie en draagt bij aan de gezamenlijke inzet op de complexe opgaven in de Brabantse stedenrij op het gebied van verstedelijking, water, (duurzame) mobiliteit, duurzaamheid, natuur, recreatie, klimaatadaptatie, gezondheid en (nieuwe) economie.

Om ervoor te zorgen dat er in Brabant niet alleen snel meer woningen beschikbaar komen en ook de randvoorwaarden daarvoor worden gerealiseerd, worden een aantal woningbouwlocaties en mobiliteits- en infrastructuurprojecten versneld uitgevoerd. In het Brabants voorstel zijn de woningbouwlocaties opgenomen die wenselijk en realistisch zijn en in samenhang bijdragen aan de schaa sprong voor de woningbouwontwikkeling en aan de mobiliteitstransitie.

Woningbouwlocaties zijn wenselijk als deze:

- Zijn opgenomen als prioritaire locatie in de Uitvoeringsagenda NOVEX
- Regionaal zijn afgestemd en als sleutelproject zijn opgenomen zijn in de woondeals en/of de actualisatie van de woondeals
- Bijdragen aan de ontwikkelprincipes uit het Ontwikkelperspectief

Infrastructuurprojecten zijn wenselijk als deze:

- Onderdeel zijn van lopende MIRT afspraken
- Zijn/worden opgenomen in de RMP's
- In enige mate bijdragen aan (de stap naar) de mobiliteitstransitie

De wenselijke woningbouwlocaties en infrastructuurprojecten zijn getoetst op realisme en haalbaarheid binnen de gestelde termijn van 2030:

- Verwachte start bouw uiterlijk in 2030
- Zicht op bekostiging
- Zicht op (niet-financiële) haalbaarheid: planologisch, netcongestie, stikstof, externe veiligheid

De Brabantse gemeenten en regio's staan klaar om invulling te geven aan de realisatie en versnelling tot en met 2030 én de periode daarna. Provincie en gemeenten investeren substantieel in nieuwe woningbouwlocaties en daarvoor benodigde mobiliteitsmaatregelen. Financiële afspraken met het Rijk over cofinanciering van de publieke tekorten op de woningbouwlocaties en mobiliteitsmaatregelen helpen de woningbouw verder te versnellen en de daarbij horende randvoorwaardelijke mobiliteitsinterventies te realiseren om Brabant in beweging te houden.

Het Brabants Voorstel bevat de versnelling op locaties en maatregelen waarop we als Brabant het verschil kunnen maken. In het terugdringen van het woontekort én in de kwalitatieve schaa sprong. Het voorstel bevat:

- Verdere uitwerkingen en versnelling van de bestaande grootschalige woningbouwlocaties in Brabant (Breda, Tilburg, 's-Hertogenbosch en Eindhoven). Op basis van afspraken uit het MIRT onderzoek Verstedelijking en Mobiliteit 2020, Verstedelijkingsakkoord Stedelijk Gebied Eindhoven en het BO Leefomgeving van 2024, en de significante schaal- en kwaliteitssprong die in Helmond gerealiseerd wordt, is de inzet vanuit de regio dat Helmond (Centrum+) ook een grootschalige verstedelijkingslocatie wordt. Ook in de Spoorzones van Oss en Roosendaal worden op termijn veel woningen toegevoegd en ziet de regio deze gebiedsontwikkelingen als mogelijk grootschalig.
- Integrale voorstellen van regionale mobiliteitsmaatregelen gekoppeld aan woningbouwlocaties. Zodat we met mogelijke cofinanciering op mobiliteitsmaatregelen de woningbouw kunnen versnellen en de mobiliteitstransitie een boost geven. Dit vindt met name plaats langs Hoogwaardige buscorridors (Bus Rapid Transit: BRT) en regionale doorfietsroutes die meerdere steden/ gebiedsontwikkelingen met elkaar verbinden en zo bijdragen aan de ontsluiting van woningbouwlocaties en de mobiliteitstransitie.
- De regio's dragen met deze plannen substantieel bij aan meer betaalbare woningen en verbetering van de woon- en leefkwaliteit (NPLV, aandeel betaalbare woningen).

Uiteraard hebben we meer wenselijke woningbouwprojecten met een sluitende businesscase en locaties in de vaak wat meer landelijk gelegen dorpen/kernen die kleiner zijn dan 200 woningen. Deze locaties kunnen prima aan de slag met de realisatiestimulans. Daarnaast werken we in Brabant aan de Versnellingstafels met een breed instrumentarium (zie bijlage) aan de versnelling van de woningbouw.

Samenhang Brabant Voorstel en RMP's

Om de groei van het aantal inwoners en arbeidsplaatsen per stedelijke regio te kunnen accommoderen is in het ontwikkelperspectief van NOVEX Stedelijk Brabant afgesproken dat voor elke stedelijke regio een meerjarig en samenhangend multimodaal mobiliteitspakket (MMMP) aan mobiliteitsmaatregelen wordt opgesteld. Hierin worden de uitgangspunten van nabijheid, duurzame mobiliteit en brede welvaart vertaald in concrete doelstellingen en maatregelen. Afgesproken is dat de stedelijke regio's dit samen met de provincie verder uitwerken. Deze MMMP's zijn de basis voor afspraken met het Rijk via de Multimodale Mobiliteitsagenda Zuid Nederland (MMA) en afspraken (inclusief cofinanciering) tussen provincie en regio via de Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP).

Voor de regionale maatregelen loopt een uitwerkingstraject om de MMMP's te vertalen naar korte termijn pakketten voor de periode 2025-2027 (met doorloop in uitvoering tot 2030). Bij de MRE heeft dit een plek gekregen in het korte termijn maatregelenpakket als onderdeel van de Beethovendeal (KTM2, totaal 200 miljoen euro). Voor de andere drie stedelijke regio's werken we dit verder uit te in een aantal deelpakketten per regio (totaal 120 miljoen euro). Voor de zomer 2025 zijn de deelpakketten op hoofdlijnen klaar. Gedurende dit traject wordt ook de verbinding gelegd met het Brabants Voorstel. Maatregelen die zijn ingediend in het RMP traject kunnen kansrijk zijn voor het Brabants Voorstel en omgekeerd. De zomer van 2025 wordt verder uitgewerkt welke afspraken en projecten uit het Brabants Voorstel een plek krijgen in de definitieve RMP's waarover in het najaar 2025 besluitvorming plaatsvindt.

De provincie gaat in gesprek met de gemeenten die in de proposities in het Brabants Voorstel hebben aangegeven dat zij een provinciale bijdrage wensen. Dat betekent dat een aantal maatregelen meer onderbouwd of uitgewerkt moeten worden. De provincie wil – met een maximum van 50% cofinanciering – bijdragen aan mobiliteitsmaatregelen die de mobiliteitstransitie faciliteren (BRT, mobiliteitshubs en doorfietsroutes).

Financiële bijdragen vanuit de regio

De provincie investeert naast de RMP's vanuit haar rol als wegbeheerder in infrastructuur en in mobiliteitsmaatregelen die bijdragen aan de mobiliteitstransitie. Ook dragen de provincie en de gemeenten financieel bij via publieke bijdragen in diverse grondexploitaties, subsidies en bijdrageregelingen voor het versnellen van de woningbouw (zie bijlage) en via diverse MIRT-trajecten zoals Bosch Centraal en de Multimodale Knoop Eindhoven.

Vanuit de waterschappen is cofinanciering voor maatregelen die bijdragen aan haar taakstelling voorstelbaar. Dit is het geval wanneer met extra investeringen zowel de bestaande als de nieuw te bouwen woningen in een gebied toekomstbestendig worden voor wat betreft droogte, wateroverlast en waterkwaliteit.

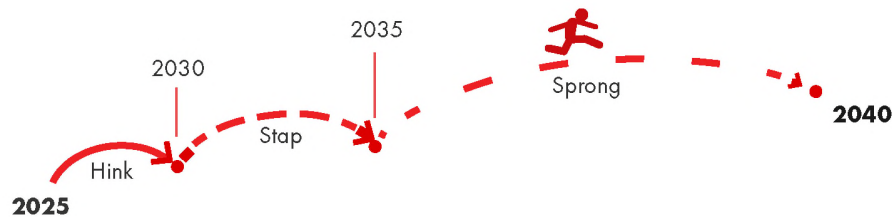
In de concretisering van de proposities in de zomer van 2025 werkt de regio haar bijdrage/cofinanciering per propositie verder uit.

Het Brabants Voorstel voor de stedelijke regio West-Brabant

In de stedelijke regio West-Brabant wordt ingezet op de drie projecten die in de Uitvoeringsagenda al als prioritaire woningbouwlocatie zijn aangewezen.

In de Stedelijke Regio West-Brabant is gekozen voor een opzet waarbij drie stappen worden onderkend bij de woningbouwproductie tot 2040: de hink (2025-2030), de Stap (2030-2035) en de Sprong (2035-2040). In de benadering wordt aangesloten bij zowel de lijst van Regionale Sleutelprojecten van de werkgroep Wonen (vooral gericht op de programmering op te leveren woningen tot 2030) als de Regionale Investeringsagenda die (onder andere voor het thema wonen) een perspectief laat zien voor de ruimtelijk economische ontwikkeling tot 2040.

Het perspectief van de Regionale Investeringsagenda

West-Brabant is een gebied met veel groene ruimte. In die ruimte liggen zeven gemeenten, waarvan Roosendaal en Bergen op Zoom de grootste zijn. Bijzonder aan de regio is dat een aantal grote werklocaties buiten de grote steden liggen. Op die werklocaties zijn diverse grote industriële bedrijven gevestigd. De werklocaties zijn goed bereikbaar per snelweg en er zijn ook goede havenfaciliteiten, maar de locaties zijn slecht bereikbaar met het openbaar vervoer. Roosendaal en Bergen op Zoom (samenwerkend in de Duostad) zijn goed bereikbaar per spoor. In deze steden zijn goede onderwijsvoorzieningen en recreatieve voorzieningen aanwezig en er komt een nieuw ziekenhuis.

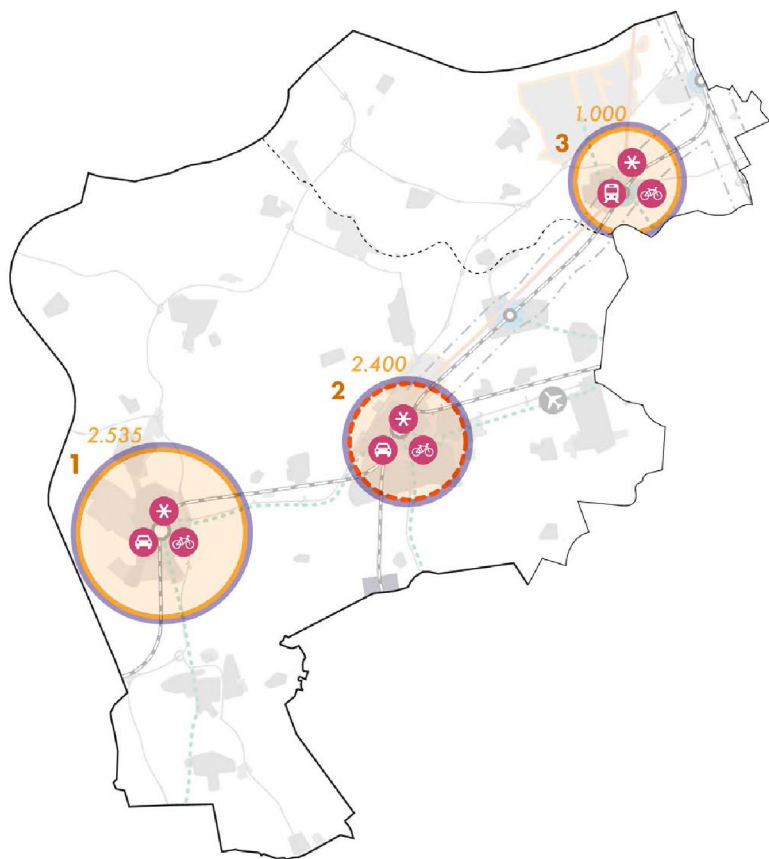
In de RIA wordt een toekomstperspectief geschetst waarbij op de korte termijn (de hink tot 2030) wordt ingezet om de verbinding voor personen met de zuidelijke Randstad meer uit te gaan nutfen. Woningbouw wordt daarom geconcentreerd rond de spooras Bergen op Zoom-Roosendaal -Oudenbosch-Zevenbergen-Dordrecht op locaties die op maximaal 15 minuten fietsen van een station liggen. Daar liggen ook op de middellange termijn (de stap tussen 2030 en 2035 en de Sprong tussen 2035 en 2040) de mogelijkheden voor verdere versterking voor de woningbouw.

Roosendaal (met een schaaIsprong van 10.000 woningen tot 2040 of mogelijk zelfs meer) en Bergen op Zoom (met 7.000 woningen) zullen daarbij het leeuwendeel van de woningbouwproductie voor hun rekening nemen. Maar in de periode 2030-2040 willen we ook het openbaar vervoer van de grote werklocaties (Avirolanda in Woensdrecht, Bergen op Zoom, AFC Steenberg en Havengebied Moerdijk) verder verbeteren, waardoor zich langs die as wellicht ook meer woningbouwlocaties kunnen gaan ontwikkelen. In die zin heeft West-Brabant voor langere termijn op woningbouwgebied veel te bieden.

De inzet voor het Brabants Voorstel

De bijdrage voor het Brabants Voorstel concentreert zich in de eerste termijn op de spooras Bergen op Zoom-Roosendaal- Oudenbosch- Zevenbergen-Dordrecht. Daarbij worden ook de vier criteria gehanteerd die Brabantbreed zijn geformuleerd (onderdeel van de sleutelprojectenlijst/regionaal afgestemd, voor 2030 te starten, bijdragend aan de mobiliteitstransitie en met een publiek tekort). Ontwikkelingen zoals in Oudenbosch zijn onderdeel van de dorpenstrategie in West Brabant. De regio gaat er van uit dat Roosendaal kan worden aangewezen als grootschalige verstedelijkingslocatie. De propositie Zevenbergen Oost is met 1.000 extra woningen en investeringen in de OV knoop en fietsinfrastructuur naar de Powerport onderdeel van de stedelijke regio West-Brabant, en wordt ook benoemd in de stedelijke regio Breda Tilburg.

Proposities stedelijke regio West-Brabant

Legenda

- Woningbouwprojecten (deels grootschalig)
- Woningbouwprojecten (niet grootschalig)
- Bijdrage aan mobiliteitstransitie
- * Maatregelen autoluw
- * Maatregelen langzaamverkeer
- * Maatregelen knooppunt/ hub
- * Maatregelen HOV/ spoor

Samenvatting Brabants Voorstel

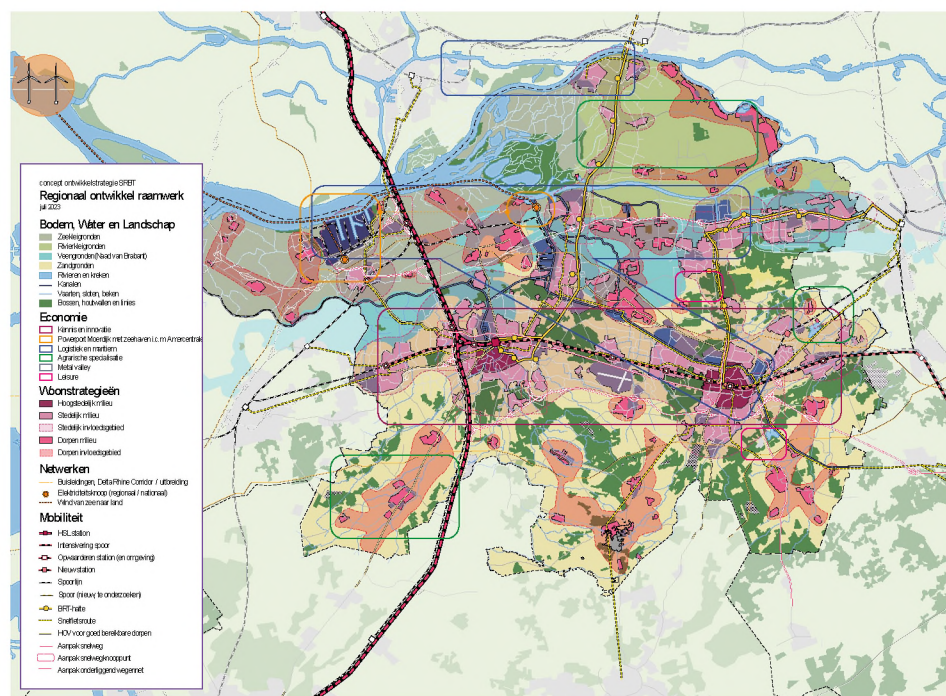
Nr.	Project	Aantal woningen start bouw uiterlijk in 2030	Aantal woningen start bouw uiterlijk na 2030	Beoogde aanvraag uit Rijkssubsidie-regelingen	Aanvraag per woning (tot 2030)
A	Cityplan Bergen op Zoom	2.535	4.465	€30,0	€11.815
B	Spoorzone Roosendaal	2.400	1.200	€48,3	€20.125
12	OV-knoop Zevenbergen	1.000	0	€26,6	€26.650
Totaal		5.935		€104,8	€17.658

De regio ziet de Spoorzone Roosendaal (geel gearceerd) op termijn als mogelijk grootschalige woningbouwlocatie.

* Voor grootschalige woningbouwlocaties worden in de aanvraag het aantal woningen t/m 2034 meegenomen.

Het Brabants Voorstel voor de stedelijke regio Breda-Tilburg

De Stedelijke Regio Breda Tilburg (SRBT) is een regio, met bijna een miljoen inwoners, die is ontstaan vanuit samenwerking tussen Hart van Brabant en de Baronie. De regio kenmerkt zich door een netwerk van twee centrumsteden, enkele middelgrote steden en omliggende dorpen, nauw verbonden via een Daily Urban System. De regio bouwt aan het versterken van het Brabantse Mozaïek, de agglomeratiekracht, verspreiding van brede welvaart, leefbaarheid van dorpen, versnelling van transitie en versterking van de economische concurrentiepositie door het toevoegen van hoog stedelijkheid, landschapsversterking, verbeteren van leefbaarheid, slimme mobiliteitsinterventies zoals twee BRT lijnen en benutting van kansen rondom Powerport Moerdijk. De komende jaren staat de regio voor grote ruimtelijk-economische opgaven. Tot 2040 heeft de regio SRBT een ambitie voor de bouw van 80.000-100.000 woningen² en neemt het aantal arbeidsplaatsen met ongeveer 70.000 tot 80.000 toe. Hierdoor is onder meer een schaa sprong in het OV, in combinatie met fiets essentieel om de regio bereikbaar te houden.

Figuur 2: Overzicht ontwikkelstrategie stedelijke regio Breda - Tilburg

Het zwaartepunt van de verstedelijking ligt in de oost-westband rondom infrastructuur en de verschillende treinstations en maakt op die manier de verbinding met en tussen de centrumsteden Breda en Tilburg. Een tweede verstedelijkingsbeweging in de regio is via twee noord-zuid zones. Waarbij de Rijk-Regio ambitie van de BRT Breda-Gorinchem-Utrecht de verstedelijking en de sterke economische clusters van Oosterhout en Werkendam (gem. Altena) combineert en verbindt met Breda. Meer naar het oosten is Tilburg het startpunt van de BRT corridor en de verbinding van de sterke economische clusters en verstedelijkingsopgaven van Waalwijk, (Efteling) Loon-op-Zand, Heusden richting 's-Hertogenbosch. Beide BRT lijnen dragen in sterke mate bij aan het versterken van het daily urban system van onze regio én aan het aanjagen van de mobiliteitstransitie.

We zetten in op hoogstedelijke- en stedelijke mixmilieus rondom (H)OV knooppunten zowel in de oost-westband als in de noord-zuidzones. De groeiende mobiliteitsvraag vangen we met name op door het beter benutten van de huidige systemen en infrastructuur en het organiseren van nabijheid, waaronder de stations. En door met de verstedelijkingskeuzes bij te dragen aan gedragsverandering en het tegengaan van mobiliteitsarmoede. We investeren in twee Bus Rapid Transit corridors (Breda-Gorinchem-Utrecht en Tilburg-Efteling- Waalwijk - 's-Hertogenbosch), de realisatie van het (snel)fietsnetwerk en de voor verstedelijking belangrijke (auto)routes (A58, A59, A27 Zuid). En nabijheid van voorzieningen en landschap en leefbaarheid van de dorpen.

De kennisclusters (Kennis-as Tilburg en Innovatiekwartier Breda) verbinden we beter met de economische clusters (zoals Moerdijk, Waalwijk, Amercentrale, Oosterhout, Maritiem cluster Werkendam) binnen de regio én de andere economische clusters binnen en buiten Brabant. Ook realiseren we meer gemengde en stedelijke milieus rond de kleinere OV-stations van Tilburg Reeshof, Gilze-Rijen, Etten-Leur, Zevenbergen, Oisterwijk en Prinsenbeek en bij HOV-hubs in Waalwijk, Werkendam en Oosterhout. Deze stations en dat van Lage Zwaluwe worden omgebouwd tot mobiliteitshubs voor het achterland. We zetten in op de 15 minuten stad, dat betekent dat ook kleinere kernen in de nabijheid van stations en HOV hubs onderdeel worden van het stedelijk netwerk. We zetten in op intensivering van (H)OV knooppunten, in combinatie met bicycle oriented development. Daarnaast zien we de bereikbaarheid van het landschap als belangrijk onderdeel van onze 15 minutenstad en bicycle oriented development. Met de verdichting van onze kernen wordt deze Brabantse kwaliteit (nabijheid van het landschap) steeds belangrijker voor de leefbaarheid en onze aantrekkelijkheid.

² de afspraken binnen de woondeals zijn leidend wat betreft de afspraken tussen Rijk, provincie en gemeenten betreft de aantal te bouwen woningen

In de naoorlogse wijken en buurten zetten we in op verdichting en gebruiken we de woningbouwopgave als hefboom voor andere opgaven zoals inspelen op de demografische ontwikkelingen, verduurzaming en sociale stijging. Deze opgave is niet alleen voor de grote en kleine steden maar ook in de dorpen elders in de regio. Ook daar gaan we de woningbouw versnellen en de bestaande wijken verrijken, verduurzamen en vergroenen.

In de dorpen van de regio voegen we woonmilieus toe die bijdragen aan de vitaliteit en leefbaarheid in die dorpen, het goed omgaan met demografische ontwikkelingen (ontgroening en vergrijzing) en het op peil houden van het voorzieningenniveau zijn daar de belangrijkste opgaven. In de dorpen in het kleigebied vraagt waterveiligheid aandacht in relatie tot nieuwe stedelijke ontwikkelingen. In de dorpen op het zand zetten we in op verstedelijking in combinatie met het langer vasthouden van water (versterken sponsfunctie).

De opgave voor Moerdijk, Geertruidenberg en Drimmelen is de ontwikkeling van Powerport, een Rijk-regio-opgave op het gebied van grootschalige energievoorzieningen en netwerken, in combinatie met de transitie naar een meer circulaire economie. De regio zet met Rijk en provincie in op een integrale en gebiedsgerichte aanpak voor deze nationale opgave, in samenhang met het versterken van de economie, kennisontwikkeling en de verstedelijking in stedelijke regio en de rest van Brabant.

De Delta Rhine Corridor is eveneens een cruciale ontwikkeling naar een toekomstbestendige en duurzame economie. Deze loopt dwars door de SRBT, en biedt kansen op verknoping (aftakking voor transitie in de economie) en biedt een kans voor het verminderen van vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor, wat onze steden van een veiligheidsprobleem verlost en wat (milieu)ruimte maakt voor verstedelijking nabij OV en ruimte maakt op het spoor om de frequentie van personenvervoer te verhogen.

Als randvoorwaarde voor deze stedelijke ontwikkeling, geldt dat er wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van het landschap en een klimaat robuust watersysteem. We versterken de relatie tussen het buitengebied en de steden en de dorpen en bouwen op plekken die vanuit een duurzaam watersysteem verantwoord zijn. We realiseren landschappelijke verbindingen (groene scheggen) als verbinding tussen noord en zuid, tussen zand en klei. We ontwikkelen stadsregionale landschapsparken die de steden en dorpen beter verbinden met de omliggende natuurgebieden. We zetten in op een transitie in de landbouw en een versterking van het landschap in het algemeen. Bovendien versterken we het mozaïek van Brabant en zorgen we dat de biodiversiteit in de regio toeneemt doordat de doorlaatbaarheid van het landschap voor flora en fauna wordt verbeterd.

Daarmee bestaat de hoofdlijn van het voorstel uit de volgende drie samenhangende lijnen:

1. Oost - West Verstedelijkingsband

Ruimtelijke zone waarin stedelijke ontwikkeling wordt geconcentreerd (rondom o.a. de spoorinfrastructuur inzetten op stations). Deze band omvat de stedelijke gebieden van Breda en Tilburg en ook gemeenten, zoals Zevenbergen (gemeente Moerdijk), Etten-Leur, Oosterhout, Dongen, Gilze en Rijen en Oisterwijk. Het doel is om woningbouw, meer stedelijkheid, economische ontwikkeling en infrastructuur te bundelen in deze zone, waarbij tegelijkertijd natuur, landschap en waterbeheer worden versterkt.

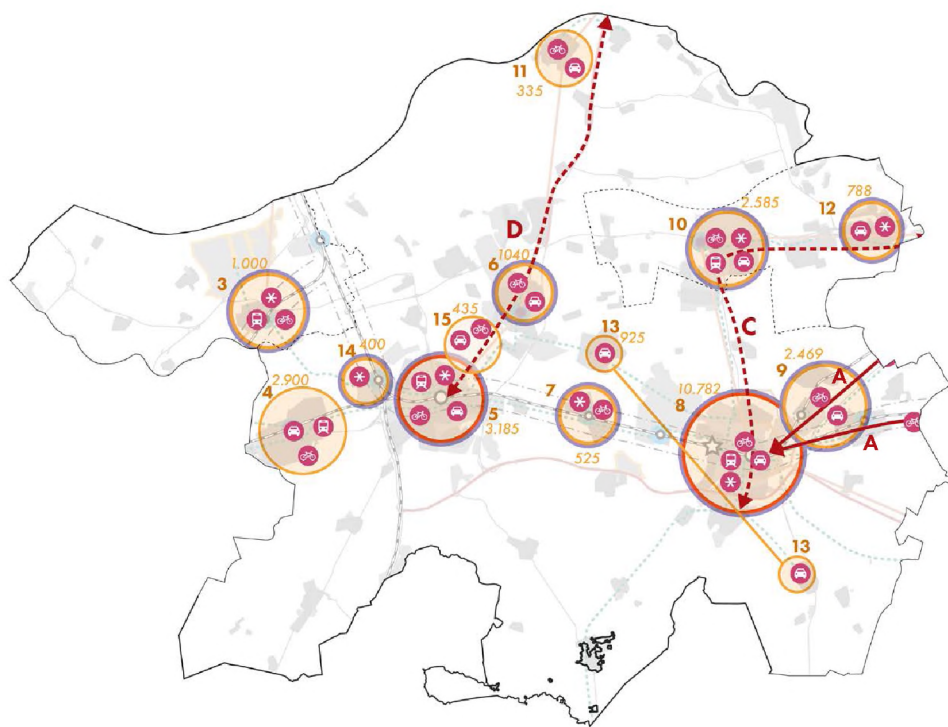
2. Noord-Zuid HOV/BRT lijnen

De regio heeft twee (potentiële) noord-zuid HOV/BRT lijnen die de SRBT verbinden met de rest van Nederland. In lijn met de strategische keuze om te verstedelijken nabij (H)OV-knopen, bieden de twee BRT lijnen (Breda-Gorinchem-Utrecht en Tilburg - Waalwijk - 's-Hertogenbosch) de mogelijkheid om de multimodale bereikbaarheid van de regio te vergroten, de mobiliteitstransitie aan te jagen, ons daily urban system te versterken en daarbij verstedelijking nabij mobiliteitshubs te realiseren.

3. Dorpenstrategie

In onze regio speelt de woningbouwopgave een cruciale rol in het waarborgen van de vitaliteit en leefbaarheid van dorpen en kleine kernen binnen de regio. In lijn met de analogie van een 'kralenketting' zorgen de opgaven in de kleine kernen en dorpen voor het 'bindmiddel' tussen de grootse (stedelijke) opgaven. Met het 'mandje' dorpenstrategie bundelen we een aantal kleinere opgaven in bijvoorbeeld Dongen, Hilvarenbeek en Drimmelen.

Proposities stedelijke regio Breda-Tilburg

Legenda

- Woningbouwprojecten (deels grootschalig)
- Woningbouwprojecten (niet grootschalig)
- Bijdrage aan mobiliteitstransitie
- Maatregelen autoluw
- Maatregelen langzaamverkeer
- ✱ Maatregelen knooppunt/ hub
- ✱ Maatregelen HOV/ spoor
- ↑A Snelfietsroutes SRSH
- ↑C HOV Tilburg - Waalwijk - 's-Hertogenbosch
- ↑D BRT Breda - Gorinchem - Utrecht (geen propositie)

Samenvatting Brabants Voorstel

Nr.	Project	Aantal woningen start bouw uiterlijk in 2030	Aantal woningen start bouw uiterlijk na 2030	Beoogde aanvraag uit Rijkssubsidie-regelingen	Aanvraag per woning (tot 2030)
4.	Westflank Baronie (Etten-Leur) **	2.900	2.900	€ 25,0	€ 8.621
5.	Breda - CrossMark / 't Zoet *	2.935	3.000	€ 40,0	€ 13.629
5	Breda Centrum-Oost	250	750	€ 10,0	€ 40.000
6	Wilhelminakanaal Zuid e.o. (Oosterhout)	640	0	€ 2,8	€ 4.297
6	Gebiedsontwikkeling Oosterhout	400	2.600	€ 10,0	€ 25.000
7	Gilze Rijen	525	0	€ 0,6	€ 1.143
8	Tilburg-Centrum/ Goirle*	10.782	3.056	€ 113,0	10.483
9	Oostflank Tilburg Oisterwijk	2.469	1.428	€ 16,5	€ 6.672
10	Waalwijk Centrum en Landgoed Driessen	2.585	0	€ 36,5	€ 14.106
11	Werkendam-Noord	335	415	€ 17,9	€ 53.433
13	dorpenstrategie: Dongen / Hilvarenbeek	925	0	€ 0,3	€ 270
14	Prinsenbeek (Beeks Buiten)	400	600	€ 10,0	€ 25.000
15	Teteringen Woonakker	435	145	€ 20,0	€ 45.977
Totaal		25.581		€ 302,5	€ 11.824

NB. **Blauwe bedragen** betreffen een voorlopige indicatie. Breda – CrossMark / 't Zoet en Tilburg Centrum betreffen grootschalige woningbouwlocaties. **(groen gearceerd)** aanvraag per woning is aangegeven op basis van het aantal woningen t/m 2030. * Voor grootschalige woningbouwlocaties worden in de aanvraag het aantal woningen t/m 2034 meegenomen.

** Dit betreft een combinatie van een aantal woningbouwprojecten met een overlap met de projecten Prinsenbeek (14) en Zevenbergen (12) waar nog onderzocht wordt of dat het gezamenlijk of los van elkaar ingediend gaan worden.

Het Brabants Voorstel voor de stedelijke regio 's-Hertogenbosch

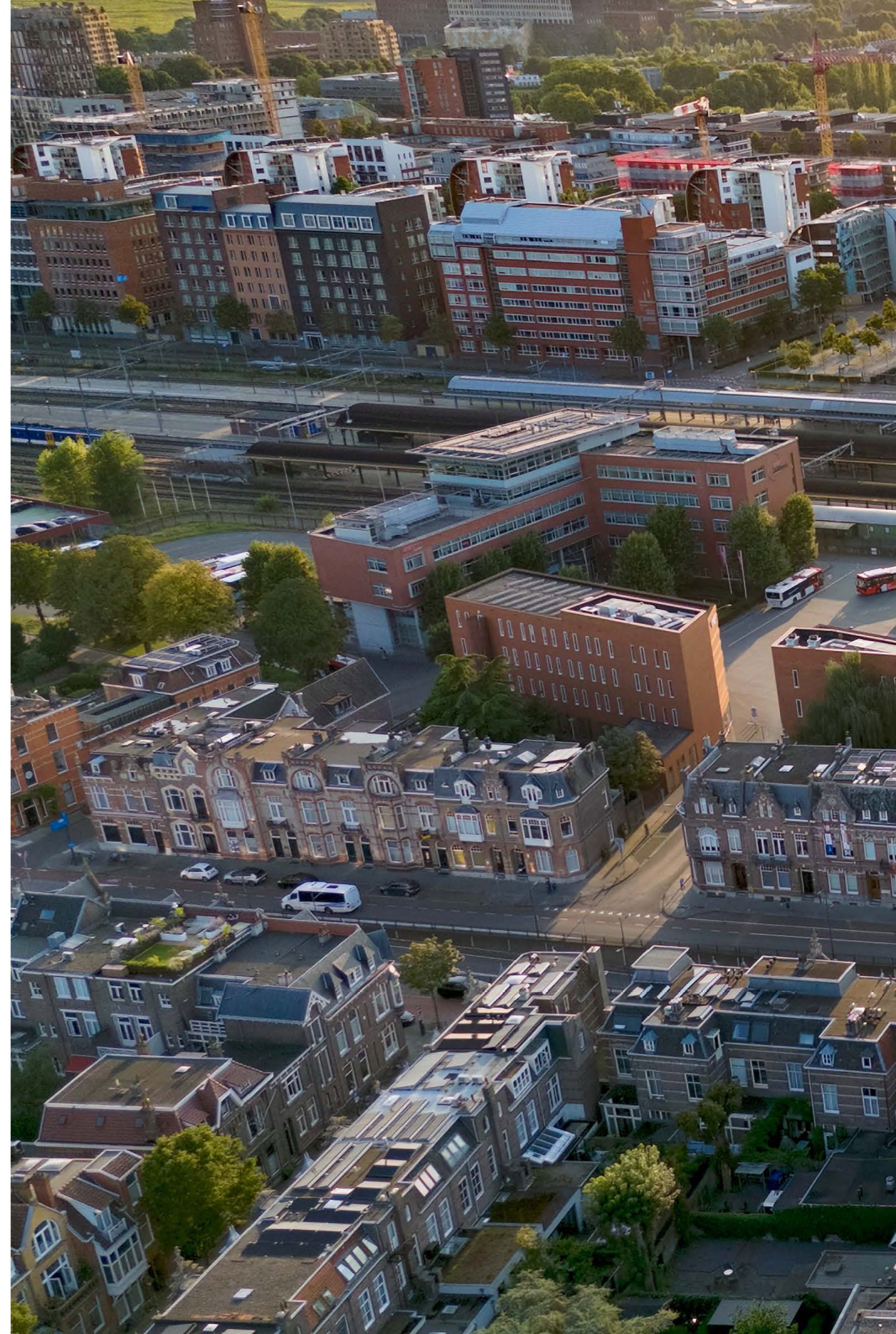
In de stedelijke regio 's-Hertogenbosch wordt ingezet op duurzame verstedelijking. Letterlijk langs de lijnen van duurzame mobiliteit (spoor, BRT en snelfietsroutes), ontwikkelen zich de komende jaren nieuwe stedelijke milieus. Deze bieden ruimte aan inwoners en ondernemers die graag in deze regio wonen, werken en leven. Duurzame groei is daarbij het uitgangspunt. Dat betekent dat versneld en vernieuwd bouwen, samengaat met de groei van toekomstbestendige werkgelegenheid en stedelijke voorzieningen. Enkele gemeenten in de regio hebben daarin een belangrijke taak en zien daarin een grote uitdaging. Door gezamenlijk het belang van de verstedelijking te onderstrepen en daarin keuzes te maken kiest de regio voor een duurzame groei.

Dubbele druk op een aantrekkelijke regio

De Stedelijke Regio 's-Hertogenbosch heeft een sterke eigen positie en ontwikkelkracht. Tegelijkertijd bevindt de regio zich te midden van belangrijke stedelijk kerngebieden van het nationale ruimtelijke raamwerk. De regio vangt in toenemende mate de overdruk van de Brainport Eindhoven op en kent sterke verbindingen met de regio Utrecht/Amsterdam, de regio Arnhem-Nijmegen en Tilburg-Breda. Dit geeft de regio een unieke geografische positie die voor de toekomst van grote waarde zal zijn. Er zijn veel mensen die graag in deze regio wonen en werken. Het is daarom belangrijk dat we volgens de leidende principes uit het ontwikkelperspectief ruimte maken voor een gezonde ontwikkeling waar voor iedereen een betaalbare woning te vinden is.

De SRsH heeft een ambitieus woningbouwprogramma opgesteld en is daarmee aan de slag gegaan. Zij ontwikkelt en realiseert al jaren passende woningen die bijdragen aan de nationale en provinciale woningbouwambities. Daarnaast is reeds bewezen dat zij in staat is om te versnellen en op die manier ook op korte termijn de woningvraag te vervullen. Zoals zij onder andere heeft laten zien in de pilot 'Parallel Plannen' van Ministerie van VRO voor het project Van Herpense Weide in 's-Hertogenbosch.

Om door te kunnen gaan met deze projecten en gebiedsontwikkelingen zijn gezamenlijke investeringen in woningbouw én de bereikbaarheidsmaatregelen noodzakelijk. Voor het aangescherpte programma dat er nu ligt vragen wij daarom steun van het Rijk.

De hoofdlijn van ons voorstel bestaat uit drie samenhangende lijnen:

1. Steden Centraal

We zetten in op de versterking van de spoorzones van de stedelijke kernen 's-Hertogenbosch en Oss. We bouwen hier verder aan nieuwe hoogstedelijke milieus met een mix van wonen, werken, onderwijs en voorzieningen in een hoogwaardige omgeving. We versterken het OV-knooppunt 's-Hertogenbosch (waarin de lijnen Eindhoven-Amsterdam en Roosendaal-Nijmegen-Arnhem-Zwolle verknopen), realiseren ruim 5.000 woningen, bouwen verder aan het Innovatiekwartier voor data en ICT en zorgen voor excellente verbindingen aan weerszijden van het spoor en naar de regio met (H)OV, BRT-systeem en snelfietsroutes. Voor Oss ligt de nadruk op het wegnemen van de barrièrewerking van het spoor in de stad, waarmee in de directe omgeving nieuwe stedelijke woonmilieus en aantrekkelijke werkmilieus ontstaan. We versterken de verbinding met de regio vanuit een stadshub bij het centraal station Oss en maken ruimte voor de internationale campusontwikkeling rondom Pivot Park. Onmisbaar als grootschalige verstedelijkingslocatie binnen de Brabantse stedenrij en de ontwikkeling van de Bandstad.

2. Regionaal Verbonden

We zetten in op de versterking van een aantal regionale kernen in combinatie met het versterken van (inter)regionale verbindingen. Deze regionale kernen ontwikkelen woon- en werkgebieden en beschikken over regionale voorzieningen. Zij vervullen daarmee een belangrijke rol in de leefkwaliteit en -baarheid van de regio. Een aantal van deze kernen beschikt over een station: hier zetten we in op de versterking van de knooppuntwaarde en de multimodale ontsluiting. Dit betreft Vught, Boxtel, Cuijk en Boxmeer. De andere regionale kernen (Veghel, Uden, Vlijmen) worden door middel van een robuuste BRT-verbinding verbonden met de stedelijke kernen en stations in én buiten de regio. Bovendien realiseren we de ontbrekende schakels in het netwerk van Snelfietsroutes.

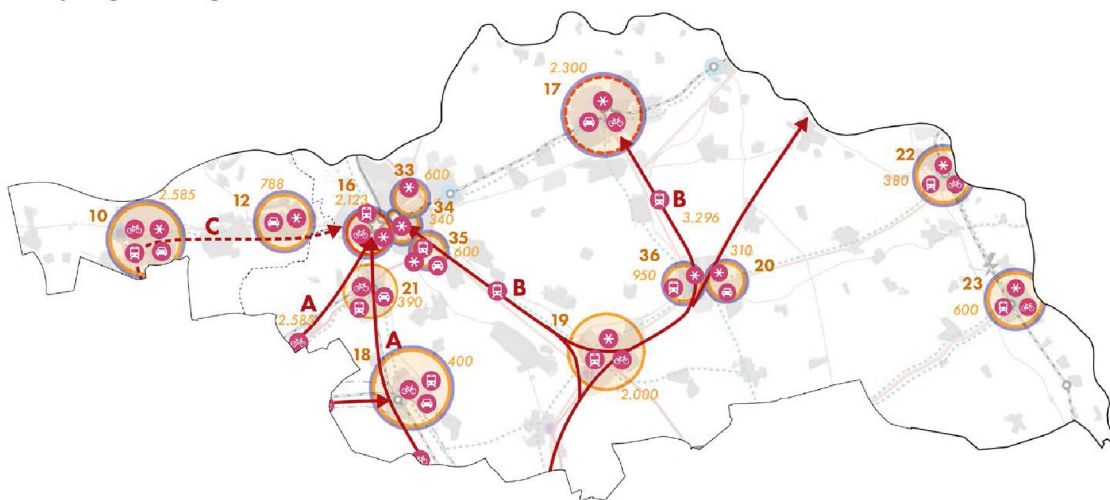
Deze OV- en fietsverbindingen borgen dat de bestaande en nieuwe woonmilieus in deze kernen verbonden zijn met de hoogstedelijke gebieden. Het accent ligt hier op nieuwe vormen van stedelijkheid passend bij de aard en schaal van deze kernen en op het benutten van de potentie van het bestaande bebouwde gebied, in lijn met de Regiodeal RNOB.

3. Omarmd door vitale Brabantse dorpen en kernen

We zetten daarnaast in op een evenwichtige woningbouw in de diverse kernen in de regio. Deze kernen zijn van divers pluimage: van heel kleine dorpen tot kernen met een inwonertal van 10.000 tot 20.000 inwoners. In de Dorpenstrategie ontwikkelen we een handelingsperspectief voor met name de kleinere kernen; we zien echter ook de potentie van de wat grotere kernen. Het realiseren van woningbouwprojecten in al deze kernen draagt niet alleen bij aan het invullen van een woningvraag in dorpse woonmilieus, maar draagt bovendien bij aan de leefbaarheid.

De hierboven geschetste strategie leidt tot een samenhangend voorstel gericht op investeringen in zowel maatregelen gericht op de versnelling van woningbouwlocaties als mobiliteitsmaatregelen. Deze maatregelen en projecten houden rekening met de volgende drie ontwikkelprincipes die in de SRsH als leidraad worden gehanteerd: water en bodem als basis voor verstedelijking, nieuwe woningbouw draagt bij aan de kwaliteit van steden en dorpen én inzet op een duurzame mobiliteitstransitie.

Proposities stedelijke regio 's-Hertogenbosch

Legenda Brabants Voorstel

- Woningbouwprojecten (deels grootschalig)
- Woningbouwprojecten (niet grootschalig)
- Bijdrage aan mobiliteitstransitie
- ⚡ Maatregelen autoluw
- 🚲 Maatregelen langzaamverkeer
- ✳️ Maatregelen knooppunt/ hub
- 🚆 Maatregelen HOV/ spoor
- ↑A Snelfietsroutes SRSR
- ↑B BRT Oss - Eindhoven
- ↑C HOV Tilburg - Waalwijk - 's-Hertogenbosch

Samenvatting Brabants Voorstel

Nr.	Project	Aantal woningen start bouw uiterlijk in 2030	Aantal woningen start bouw uiterlijk na 2030	Beoogde aanvraag uit Rijkssubsidie-regelingen	Aanvraag per woning (tot 2030)
A	Ontbrekende schakels snelfietsroutes	2.585	0	€ 25,0	€ 9.671
B	Bus Rapid transit A50 - Meierij	3.296	0	€ 46,9	€ 14.238
12	De Grassen (Vlijmen)	788	0	€ 7,4	€ 9.435
16	Spoorzone 's-Hertogenbosch *	1.623	1.475	€ 15,8	€ 9.735
16	Hub Bosch Centraal incl. busstation *	500	500	€ 40,0	€ 80.000
17	Spoorzone Oss *	2.300	5.800	€ 37,3	€ 16.217
18	Boxtel-Noordwest	400	1.100	€ 4,8	€ 11.875
19	Ontwikkelas Meierijstad	2.000	1.000	€ 26,0	€ 13.000
20	Maashorst Plan Kastanjeweg (Uden)	310	190	€ 17,5	€ 56.452
21	Landgoed Voorburg Vught	390	520	zie A snelfietsroutes	
22	Cuijk	380	560	€ 6,0	€ 15.789
23	Maasbroeksche Blokken en Rigida Boxmeer	600	660	€ 8,8	€ 14.667
33	De Vliert ('s-Hertogenbosch)	600	1.500	€ 6,0	€ 10.000
34	Bloemenkamp-kwartier / Groote Stroom ('s-Hertogenbosch)	340	425	€ 10,0	€ 29.412
35	Groot-Meerendonk ('s-Hertogenbosch)	600	1.400	€ 20,0	€ 33.333
36	Mobiliteitshubs Uden-Zuid en Uden-Noord	950	3.500	Zie B BRT A50 - Meierij	
Totaal		15.077		€ 271,5	€ 18.009

NB. **Blauwe bedragen** betreffen een voorlopige indicatie. Den Bosch betreft een grootschalige woningbouwlocatie (groen gearceerd), aanvraag per woning is aangegeven op basis van het aantal woningen t/m 2030. Bosch Centraal 'bedient' totaal 4.100 nieuwe woningen en nog veel meer bestaande woningen en heeft mogelijk nog meer cofinancieringsbronnen. De regio ziet de Spoorzone Oss op termijn als mogelijk grootschalige woningbouwlocatie (geel gearceerd). * Voor grootschalige woningbouwlocaties worden in de aanvraag het aantal woningen t/m 2034 meegenomen. De 2585 woningen van de ontbrekende schakels snelfietsroutes maken ook onderdeel uit van Vught, Boxtel en Meierijstad. Een deel van de kostenraming van de BRT A50-Meierij is ook opgenomen (dubbeltelling) in de integrale raming van de Ontwikkelas Meierijstad.

Het Brabants Voorstel voor de stedelijke regio Zuidoost-Brabant

In de Brainportregio is het ruimtelijke ontwikkelpad in 2020 bepaald via het MIRT-onderzoek mobiliteit en verstedelijking van de Brainportregio. De Brainporteconomie is van cruciaal belang voor de concurrentiepositie van Nederland en Europa. Daarom is de Brainport aangewezen als Mainport. De verwachtingen zijn dat de economie de komende jaren zich verder ontwikkelt en versterkt, met een banengroei van ca. 72.000 banen als gevolg (uit MIRT-onderzoek 2020, de verwachting is dat dit aantal in de actualisatie van het MIRT-onderzoek naar boven wordt bijgesteld). Dit vraagt om forse verstedelijking met onder meer 100.000 extra woningen en de nodige ingrepen in het mobiliteitssysteem. De regio heeft daarbij de keuze gemaakt om sterk in te zetten op een schaa sprong met verdichting en mobiliteitstransitie.

De uitkomsten van het MIRT-onderzoek 2020 zijn geconcretiseerd in het Verstedelijkingsakkoord 2022 (met 9 gemeenten) en verwerkt in de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant uit 2023 (met 21 gemeenten). Deze Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant past naadloos in het Ontwikkelperspectief Novex Stedelijk Brabant.

Om de gezamenlijke en urgente opgave tussen Rijk en Regio te definiëren wordt, zoals afgesproken in het Beethovenconvenant, op dit moment gewerkt aan een actualisatie van het bovengenoemde MIRT-onderzoek Verstedelijking en mobiliteit Brainport. Dit moet leiden tot geactualiseerde ontwikkelpaden op gebied van verstedelijking, mobiliteit, energie en voorzieningen voor de periode na 2030. Besluitvorming over de actualisatie wordt verwacht bij het BO MIRT in november 2025.

De basis voor de ingezette verstedelijkingsstrategie is een sprong in verstedelijking in Eindhoven en Helmond.

Voor Eindhoven zijn daar eerste stappen in gemaakt met afspraken over Internationale KnoopXL, de Spoorse Knoop, HOV4 en de A2/Randweg-Brainportlijn in de Brainportdeal en convenant Beethoven. We zetten in op het afmaken van bestaande trajecten rondom bijvoorbeeld de MIRT verkenningen Multimodale Knoop, de volgende stappen op de spoorse opgaven, de uitwerking van de Mirtverkenning A2 Randweg en de Brainportlijn.

De ontwikkeling van de spoorknoop van Eindhoven is essentieel voor de ontwikkeling en versnelling van de woningbouw in heel Zuid-Nederland en niet alleen direct te koppelen aan de woningbouw nabij deze ontwikkeling. Naast het Brabants voorstel draagt deze maatregel bij aan de ontwikkeling van de locaties zoals genoemd in de propositie Limburg Centraal. Daarnaast nemen we verdere stappen in deze verstedelijkingsopgave, bijvoorbeeld de Kanaalzone in combinatie met de HOV5 tussen Eindhoven en Geldrop.

Voor wat betreft Helmond wordt nu navolging gegeven aan de afspraken uit:

1. Het Verstedelijkingsakkoord Stedelijk Gebied Eindhoven: Helmond levert samen met Eindhoven de drie grootschalige woningbouwlocaties voor de regio.
2. Het BOL 2024: Rijk en regio spreken de ambitie uit om bij het BO Leefomgeving 2025 en/of BO MIRT 2025 (financiële) afspraken te maken over het ontwikkelperspectief en bijhorende businesscase

Dit volgt de strategische keuze om Helmond in het dagelijkse stedelijke systeem van de Brainportregio beter te verbinden en te versterken. En tegelijkertijd wordt hiermee een significante schaal- en kwaliteitssprong in de stad gerealiseerd en daarmee een substantiële bijdrage geleverd aan de woonopgave die de regio heeft.

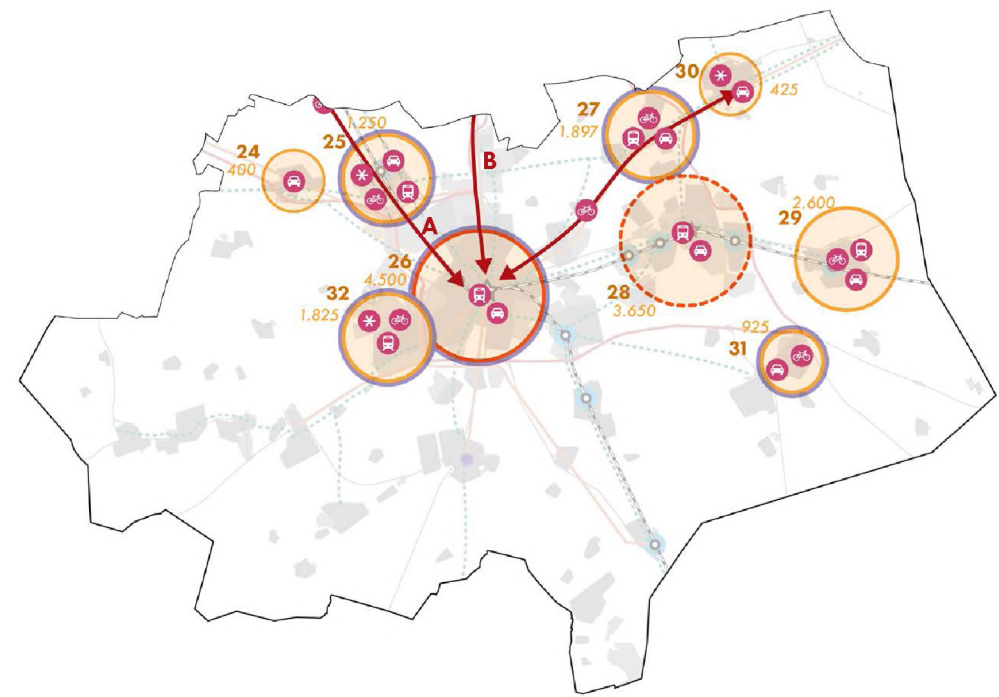

Daarnaast wordt ingezet op het versterken van de verstedelijking rondom de OV-assen, binnen het stedelijk gebied, maar ook via subregionale (H)OV-knoppen. Nabijheid en mobiliteitstransitie staan hierin centraal voor een duurzame verstedelijking. Hierbij zetten we op dit moment eerste stappen in Best, Veldhoven en Deurne. Na 2030 worden verdere stappen gezet op de locaties aan de OV-assen. Zowel in Best, Veldhoven en Deurne, als op andere locaties die nu nog worden onderzocht.

Tenslotte is ook ontwikkeling beoogd in de overige kernen in de regio, de dorpenstrategie. Enerzijds zijn deze woningen hard nodig in de regionale schaa sprong, anderzijds worden deze ingezet als hefboom voor de vitaliteit van dorpen en kernen, zoals Asten en Oirschot. Waar mogelijk wordt dit gekoppeld aan het regionale systeem via snelfietspaden of hubs. Hierbij zetten we op dit moment in op Laarbeek (snelfietspad) en Gemert (mobiliteitshub).

Om de woningbouw in regio Zuidoost-Brabant te versnellen zijn er in het convenant Beethoven afspraken gemaakt over het versnellen van 17.000 woningen en 2280 studenteneenheden. Deze afspraken worden nu uitgewerkt. De verwachting is dat hiertoe een SBI en een WBI-achtig instrument uitkomt. Als dat instrument er is, wordt vanuit Zuidoost-Brabant naar verwachting niet ingezet op aanvullende WBI-middelen uit de huidige WoMo-middelen van het Rijk.

Proposities stedelijke regio Zuidoost-Brabant

Legenda Brabants Voorstel

- Woningbouwprojecten (deels grootschalig)
- Woningbouwprojecten (niet grootschalig)
- Bijdrage aan mobiliteitstransitie
- Maatregelen autoluw
- Maatregelen langzaamverkeer
- Maatregelen knooppunt/ hub
- Maatregelen HOV/ spoor
- Snelfietsroutes SRSH
- BRT Oss - Eindhoven

Samenvatting Brabants Voorstel

Nr.	Project	Aantal woningen start bouw uiterlijk in 2030	Aantal woningen start bouw uiterlijk na 2030	Beoogde aanvraag uit Rijkssubsidie-regelingen	Aanvraag per woning (tot 2030)
24	De Kemmer, Oirschot	400	600	€ 2,0	€ 5.000
25	Knoop Best-Noord	1.250	0	€ 13,3	€ 10.600
26	Spoorknoop Eindhoven stap 3	ntb	ntb	€ 230,0	ntb
26	HOV5 Eindhoven - Geldrop stap 3*	4.500	0	€ 55,0	€ 12.222
27	Laarbeek - Beekse Akkers	542	173	€ 7,9	€ 14.576
27	Bundelroute N615 / F615	1.355	0	€ 10,2	€ 7.528
28	Helmond Centrum+ *	3.650	5.850	€ 308	€ 84.384
29	Knoop Deurne	2.600	7.070	€ 20,3	€ 7.788
30	Gemert-Bakel	425	0	€ 1,9	€ 4.471
31	Asten-Oost	925	0	€ 1,3	€ 1.441
Totaal		15.105		€649,8	€ 35.408

Eindhoven betreft een grootschalige woningbouwlocatie (groen gearceerd) en de regio zet in op Helmond als nieuwe grootschalige woningbouwlocatie (geel gearceerd), aanvraag per woning is aangegeven op basis van het aantal woningen t/m 2030. * Voor grootschalige woningbouwlocaties worden in de aanvraag het aantal woningen t/m 2034 meegenomen. De woningen van Laarbeek – Beekse Akkers maken ook onderdeel uit van de woningen van de Bundelroute N615/F61

4. Bijlagen

Bijlage I: Overzicht inventarisatie proposities

In de tabel op deze en de volgende pagina is een overzicht opgenomen van alle proposities die onderdeel zijn van het Brabants Voorstel. Zoals ook in de rapportage is aangegeven worden deze proposities – zowel inhoudelijk als financieel – tot én na het BO Leefomgeving in juni 2025, in de zomer van 2025 verder uitgewerkt. Dit kan leiden tot nadere aanscherping van de woningbouwaantallen, mobiliteitsmaatregelen, ramingen, mate van cofinanciering door gemeenten, waterschappen en provincie én de daarmee gevraagde bijdrage van het Rijk. In de aanvragen voor de betreffende regelingen wordt de dan actuele inhoudelijke en financiële informatie aangeleverd.

Project				Wenselijkheid								Realisme				Financieel				
nummer	Woningbouw	Mobiliteit	Totaal (extra) aantal woningen		Afgestemd met provincie	Afgestemd met waterschap	Opgenomen in Woondeal	Prioritaire locatie in Uitvoeringsagenda	herkenbaar vanuit in RMP	Opgenomen in MIRT	Opgenomen in NPLV	draagt bij aan mobiliteitstransitie	Aantal (extra) woningen uiterlijk 2030	Aantal (extra) woningen na 2030	Afgestemd met Rijkswaterstaat	Afgestemd met ProRail / NS	Totale investering / publiek tekort	Zicht op bijdrage gemeente, provincie etc.	Totaal in 2025 aan te vragen Rijksbijdrage	aanvraag € per woning
Stedelijke regio West-Brabant																				
1	Cityplan Bergen op Zoom		7.000		JA	JA		JA	JA			JA	2.535	4.465			59,9		€ 30,0	€ 11.815
2	Roosendaal		3.600		JA	JA		JA	deels			JA	2.400	1.200			96,5	Gemeente: 25 %, provincie: 25 %	€ 48,3	€ 20.125
3	OV-knoop Zevenbergen		1.000		JA	JA		JA				JA	1.000			JA	53,1	Gemeente: 14,7 mln., provincie: 12,8 mln.	€ 26,6	€ 26.550
SUBTOTAAL			11.600										5.935						€ 104,8	€ 17.658
Stedelijke regio Breda - Tilburg																				
4	Westflank Baronie	Oostelijke randweg Etten-Leur + HOV Breda-Moerdijk	5.800			JA							2.900	2.900			50,0	Gemeente Etten-Leur: min. 50%	€ 25,0	€ 8.621
5	Breda - CrossMark / 't Zoet		5.935			JA		JA					2.935	3.000					€ 40,0	€ 13.629
6	Breda - Centrum-Oost: Podium aan je voeten		1.000										250	750					€ 10,0	€ 40.000
6	Wilhelminakanaal Zuid e.o. (Oosterhout)		640			JA							640				5,5	Gemeente en ontwikkelaar: 50%	€ 2,8	€ 4.297
6	Gebiedsontwikkeling Oosterhout icm mobiliteitshub BRT Breda-Gorinchem-Utrecht	HUB BRT Breda - Utrecht	3.000										400	2.600					€ 10,0	€ 25.000
7	Verstedelijkingsopgaven Gilze Rijen		525			JA							525				1,2		€ 0,6	€ 1.143
8	Tilburg-Centrum	HOV-as Goirle - Waatwijk	13.838			JA							10.782	3.056			226,1	gemeente uit parkeerstrategie en provincie uit RMP	€ 113,0	€ 10.483
9	Oostflank Tilburg Oisterwijk		3.897			JA							2.469	1.428			32,9	Tilburg uit parkeerstrategie	€ 16,5	€ 6.672
10	Waatwijk - Centrum - Landgoed Driessen		2.585			JA							2.585				56,1	Gemeente, regio en provincie (RMP)	€ 36,5	€ 14.106
11	Werkendam Noord		750			JA							335	415					€ 17,9	€ 53.433
13	Dorpenstrategie: opgaven Dongen / Hilvarenbeek		925			JA							925				0,5		€ 0,3	€ 270
14	Prinsenbeeks (Beeks Buiten)		1.000										400	600		JA			€ 10,0	€ 25.000
15	Teteringen Woonakker		580			JA							435	145					€ 20,0	€ 45.977
SUBTOTAAL			40.475										25.581						€ 302,5	€ 11.824

Project				Wenselijkheid								Realisme				Financieel			
nummer	Woningbouw	Mobiliteit	Totaal (extra) aantal woningen	Afgestemd met provincie	Afgestemd met waterschap	Opgenomen in Woondeal	Prioritaire locatie in Uitvoeringsagenda	herkenbaar vanuit in RMP	Opgenomen in MIRT	Opgenomen in NPLV	draagt bij aan mobiliteitstransitie	Aantal (extra) woningen uiterlijk 2030	Aantal (extra) woningen na 2030	Afgestemd met Rijkswaterstaat	Afgestemd met ProRail / NS	Totale investering / publiek tekort	Zicht op bijdrage gemeente, provincie etc.	Totaal in 2025 aan te vragen rijksbijdrage	aanvraag € per woning
Stedelijke regio 's-Hertogenbosch																			
A	Ontbrekende schakels snel fietsroutes	Ontbrekende schakels snel fietsroutes	2.585			JA		JA	NEE			2.585						€ 25,0	€ 9.671
B	Bus Rapid Transit (BRT) A50 - Meijerij	Bus Rapid Transit (BRT) A50 - Meijerij	3.296			JA		JA	NEE			3.296				72,2		€ 46,9	€ 14.238
12	Woonwijk De Grassen (Vlijmen)		788		JA							788				15,3	Gemeente: 7,8 mln.	€ 7,4	€ 9.435
16	Spoorzone 's-Hertogenbosch		3.098		JA	JA	JA	JA	JA			1.623	1.475			15,8	Gemeente: 50 %	€ 15,8	€ 9.735
16	Hub Bosch Centraal (incl. busstation)	Hub Bosch Centraal (incl. busstation)	1.000		JA	JA	JA	JA	JA			500	500			119,0	NS: 10 mln, regio: 15 mln.	€ 40,0	€ 80.000
17	Spoorzone Oss (van Amsteleind tot Schiedewijk)		8.100		JA	JA	JA	JA	NEE			2.300	5.800			70,7	Gemeente, provincie (RMP)	€ 37,3	€ 16.217
18	Gebiedsontwikkeling Boxtel-Noordwest		1.500		JA			NEE	NEE			400	1.100			8,0	Gemeente, ontwikkelaars	€ 4,8	€ 11.875
19	Ontwikkel-as Meierijstad (Veghel)	BRT/Hub-combi en fietsverbindingen	3.000			JA		JA	NEE			2.000	1.000			40,0		€ 26,0	€ 13.000
20	Maashorst Plan Kastanjeweg (Uden)		500		JA	JA			NEE			310	190			35,0		€ 17,5	€ 56.452
21	Landgoed Voorburg Vught		910		JA							390	520			zie snel			
22	Gebiedsontwikkeling Cuijk		940		JA	JA		JA	NEE			380	560			12,0	Gemeente, provincie	€ 6,0	€ 15.789
23	Maasbroeksche Blokken en Rigida Boxmeer / Sambeek-Noord		1.260		JA	JA		JA	NEE			600	660			17,6	Gemeente: 15,4 mln.	€ 8,8	€ 14.667
33	De Vliert ('s-Hertogenbosch)		2.100		JA	JA		JA	NEE			600	1.500			12,0	Gemeente: 50%	€ 6,0	€ 10.000
34	Bloemenkamp-kwartier / Groote Stroom ('s-Hertogenbosch)		765		JA	JA		NEE	NEE			340	425			10,0	Gemeente: 50%	€ 10,0	€ 29.412
35	Groot-Meerendonk ('s-Hertogenbosch)		2.000		JA	JA		NEE	NEE			600	1.400			20,0	Gemeente: 50%	€ 20,0	€ 33.333
36	Mobiliteits hubs Uden-Zuid en Uden-Noord		4.450			JA		JA	NEE			950	3.500			zie BRT/			
	SUBTOTAAL		33.707									15.077						€ 271,5	€ 18.009
Stedelijke regio Zuidoost-Brabant																			
24	De Kemmer, Oirschot		1.000									400	600			4,0	Gemeente: 50 %	€ 2,0	€ 5.000
25	Knoop Best-Noord		1.250		JA							1.250				26,5	Zeker: Brainportdeal. Nog niet zeker: gemeente, MRE, provincie, Rijk, NS, ProRail	€ 13,3	€ 10.600
26	Spoorknoop Eindhoven stap 3 zijperrons	Spoorknoop Eindhoven stap 3 zijperrons	3.000				JA		JA							230,0		€ 230,0	
26	HOV5 Eindhoven - Geldrop	HOV5 Eindhoven - Geldrop	4.500		JA							4.500				110,0	Gemeente Eindhoven: 50% v/d WBI	€ 55,0	€ 12.222
27	Laarbeek - Beekse Akkers & N615		715		JA							542	173			14,2	Gemeente: 3,1 mln., provincie: 2,65 mln., privaat: 0,6 mln.	€ 7,9	€ 14.576
27	Bundelroute N615 / F615	Bundelroute N615 / F615	1.355		JA							1.355				20,0	Gemeenten en regio: 4,9 mln., provincie: 4,9 mln.	€ 10,2	€ 7.528
28	Helmond Centrum+		9.500		JA		JA		JA			3.650	5.850					€ 308,0	€ 84.384
29	Knoop Deurne		7.070									2.600	4.470			40,5	KTM2 / A67: 21,5 miljoen, Beesthoven	€ 20,3	€ 7.788
30	Gemert-Bakel - noordelijke ontsluiting N605/N616 en mobiliteitshub		425									425				4,0	Gemeente 2,1 mln.	€ 1,9	€ 4.471
31	Ontsluiting Asten-Oost		925									925				2,1	Gemeente 1,25 mln	€ 1,3	€ 1.441
	SUBTOTAAL		29.025									15.105						€ 649,8	€ 43.019
	TOTAAL		114.807									61.698						€ 1.328,6	€ 21.534

Bijlage II: Woningbouwversnellers: instrumenten om de realisatie van woningbouw te versnellen

Provinciale woningbouwversnellers

a. Subsidieregeling Versnelling woningbouw

De provincie stelt een subsidie beschikbaar om ruimtelijke procedures voor woningbouw te versnellen. Gemeenten kunnen een aanvraag doen voor een subsidie voor extra personele capaciteit gericht op ondersteuning en expertise ten behoeve van de versnelling van de voorfase van de woningbouw. De provincie geeft hiermee een vervolg aan de succesvolle flexpoolregeling.

[Subsidie voor gemeentelijke capaciteit om woningbouw te versnellen - Brabant](#)

b. 'Ruimte voor Groei'

Het bieden van een ontwikkeltraject wat carrièreswitches mogelijk maakt voor zijinstromers om een overstap te maken naar een functie in het ruimtelijk domein bij overheden.

c. 12 Stedelijke Gebiedsontwikkelingen (waaronder Eindhoven XL).

In de 12 grootste steden (of gemeenten) draagt de provincie in diverse vormen (subsidie, lening, aandeelhouderschap, samenwerking etc) bij aan de realisatie van woningbouw in samenhang met de opgaven rondom klimaat, natuur, water en bodem, energie, circulariteit, mobiliteit, economie en sociale cohesie.

[Stedelijke gebiedsontwikkelingen - Brabant](#)

d. Ruimte voor Ruimte

Als maatschappelijk ontwikkelaar kan RvR gemeenten helpen met de meer maatschappelijke ontwikkelingsvraagstukken. Met werkwijze 3.0 kunnen zij een meerwaarde zijn in veel ontwikkelingen.

[Ruimte voor ruimte - Brabant](#)

e. Stimuleren flexwoningen.

De provincie zet haar kennis en kunde in om flexwoningen te realiseren.

[Flexwoningen - Brabant](#)

f. Subsidie collectieve wooninitiatieven en sociale ondernemingen.

Subsidies in de vorm van giften voor de initiatief- en haalbaarheidsfase en renteloze leningen voor de ontwikkelfase om collectieve woonvormen te stimuleren.

[Subsidie collectieve wooninitiatieven - Brabant](#)

g. Leenfaciliteiten woningcorporaties.

De provincie kan individuele woningcorporaties helpen met het verstrekken van leningen (in diverse vormen) waardoor de corporatie woningen kan realiseren.

h. Subsidiëren uitvoering regionale woondeals.

De provincie biedt subsidie om de uitvoering van de afspraken uit de regionale woondeal te ondersteunen.

[Bijdrageregeling Stimulering woningbouw 2023 - Regionale woondeals - Brabant](#)

i. Interne woningbouwversnellersclub/ideeëngenerator

Met een team provinciale specialisten zoeken we naar meerdere manieren om (integraal) de woningbouw te versnellen

j. Beter benutten bestaande voorraad

Het efficiënter gebruiken van bestaande kavels, het toevoegen van extra verdiepingen (optoppen), woningsplitsing, transformatie en leegstaande woningen weer bewonen. Ook het stimuleren van de doorstroming van ouderen naar een voor hen geschikte woning draagt bij aan een beter gebruik van bestaande woningen.

k. Diverse oriëntaties, o.a. NL Next, Doorstroomtrein.

Er zijn verschillende externe partijen die graag meedenken in de versnelling van de woningbouw. Wij ontvangen deze initiatieven met open armen en gaan op zoek naar passende samenwerkingen om de woningbouw te boosten.

Woningbouwversnellers, ingegeven vanuit de regionale versnellingstafels

l. Verder brengen van goede regionale of lokale initiatieven, bijvoorbeeld Woonst.

Provincie initieert of stimuleert het opzetten van regionale bouwstromen (corporaties en gemeenten) in de regio's, waarbij Woonst (bouwstroom uit het SGE) als voorbeeld dient.

Ook de 'nieuwe werkwijze' (vorm van efficiënt plannen) die door de versnellingstafel in West Brabant is uitgedacht en omarmd door alle partijen is een regionaal initiatief dat onder de aandacht is gebracht bij de andere regio's.

m. Actiever provinciaal grondbeleid op het thema wonen

Provincie onderzoekt of het mogelijk is een actiever grondbeleid te voeren op het thema wonen waardoor zij gemeenten kan ondersteunen bij de realisatie van woningen (en bijbehorend betaalbaar programma)

n. Standaardisering van produkten/werkwijzen, zoals een Brabantse model anterieure overeenkomst inclusief module kostenverhaal.

Middels een gestandaardiseerde overeenkomst kunnen gemeenten en marktpartijen tussen de drie en zes maanden tijdswinst behalen.

o. Stimuleren van een efficiënt planproces/parallel plannen.

Wanneer een gebiedsontwikkeling op een efficiënte wijze georganiseerd wordt, waarbij markt, corporaties en gemeenten gezamenlijk in een vroeg stadium aan de ontwikkeling werken kan veel tijdswinst worden behaald. De provincie stimuleert deze manier van werken, door bijvoorbeeld webinars en hacketons te organiseren en regionale implementatiecoaches te subsidiëren.

p. Ondersteuning implementatie Shinto Labs bij gemeenten/coördinatie Publiek Private monitor.

De provincie heeft elke gemeente gesubsidieerd bij de aanschaf van een datasysteem van Shinto labs (Juno genaamd). Met dit systeem wordt in elke gemeente op dezelfde wijze verschillende informatie rondom de gebiedsontwikkelingen ingevoerd en gemonitord. Juno zal ook worden gebruikt om de publiek private monitor te vullen, deze monitor wordt o.a. op de regionale versnellingstafels besproken.

q. Intensivering samenwerking met RVO: expertteam woningbouw / kennisuitwisseling/bestuurlijke netwerkbijeenkomsten

Door de juiste professionals tijdig aan te haken kunnen we voorkomen dat woningbouwprojecten vertragen. Via RVO en verschillende expertteams kunnen gemeenten om een helpende hand vragen.

Daarnaast wordt vanuit de regionale versnellingstafels diverse bijeenkomsten georganiseerd om kennis te delen. Dit kan via webinars (bijvoorbeeld over netcongestie, parallel plannen en RvSt procedures) maar ook via projectdagen of dagen van versnelling. Dan is het mogelijk dat gemeenten/markt/corporaties gezamenlijk een (vastgelopen) project aandragen om te bespreken met experts van RVO.

r. Stimuleren van lokale bouwtafels

Vanuit de regionale versnellingstafels worden lokale bouw of versnellingstafels gestimuleerd. Aan deze tafel zit gemeente/marktpartij en corporatie en hier worden de lokale plannen besproken en gemonitord. Het blijkt dat deze tafel nog niet in elke gemeente is opgezet.

Brabant bouwt.

Met ambitie, met oog voor de toekomst – en vooral: samen.
